

Állatorvostudományi Egyetem
Állatvédelmi Jogi-, Elemző- és Módszertani Központ

A felelős kutyatartás fontosságának társadalmi megítélése és a
kutyatartókat érintő kihívások Magyarországon

Society's view on responsible dog-ownership and the main challenges of dog
keepers in Hungary

Vizi Veronika Katalin

Témavezető: Dr. Vetter Szilvia PhD, központvezető
tudományos munkatárs

Állatvédelmi Jogi-, Elemző- és Módszertani Központ

2023

Absztrakt

Magyarországon legutóbb 2018-ban készült reprezentatív felmérés a kutyatartók számáról, jellemzőiről és az ebtartási szokásokról. Azonban a kutyatartó réteg egyre növekvő társadalmi szerepe által nő az igény a témában végzett újabb kutatásokra is. Diplomamunkámban egy 2021 nyarán reprezentatív mintán, kvantitatív módszertannal végzett felmérés eredményeit mutatom be, melynek célja volt felderíteni a kutyatartó háztartások jellemzőiben bekövetkezett változásokat, a kutyatartást formáló tényezőket és a felelős állattartás egyes kérdéseinek társadalmi megítélését. A felmérés megmutatja, hogy a magyar háztartások több, mint felében tartanak kutyát, mely jelentős változás a korábban mért adatokhoz képest. A kutyaválasztás és kutyatartás aktuális szempontjait bemutatva pedig rávilágít az ebtartókat érintő kihívásokra és az állatjólét helyzetére.

Abstract

The last representative survey on the number and characteristics of dog owners and dog keeping habits in Hungary was conducted in 2018. However, the growing role of dog owners in society is increasing the need for further research on this topic. In my thesis, I present the results of a survey conducted in the summer of 2021 on a representative sample using a quantitative methodology, which aimed to explore changes in the characteristics of dog-owning households, the factors shaping dog ownership and the social perception of certain issues of responsible pet ownership. The survey shows that more than half of Hungarian households own a dog, which is a significant change compared to previous data. It also highlights the challenges facing dog owners and the current state of animal welfare by presenting current aspects of the choice and ownership of dogs.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	2
2. Szakirodalmi áttekintés	4
1.1 A kutyatartás motivációi és a gazda-kutya kapcsolat változásai	4
1.2 Kiből lesz kutyatartó? Főbb megfigyelések az ebtartók demográfiai jellemzőiről	7
1.3 A kutyaválasztás szempontjai és lehetséges hatásuk a gazda-kutya kapcsolatra	8
1.4 A kutyák nevelésének és oktatásának jelentősége	10
1.5 Az edukáció lehetséges szerepe a felelős állattartásban	11
3. Anyag és módszer	12
4. Eredmények	12
4.1 A magyarországi kutyatartók lakosságon belüli aránya és demográfiai jellemzői	12
4.2 A magyar kutyatartás egyes jellegzetességei	16
4.3 Eredmények a felelős állattartás egyes kérdéseinek lakossági megítéléséről	22
5. Megvitatás	25
6. Következtetések	27
7. Összefoglalás	29
Irodalomjegyzék	30
Köszönetnyilvánítás	34

1. Bevezetés

Jelenkorunk társadalmában egyre inkább növekvő tendenciát mutat a kedvenként tartott háziállatok száma és így a lakosságon belüli társállattartó réteg szerepe, mely magával vonja az ezzel kapcsolatos jelenségek, témakörök tudományos feltérképezésének jelentőségét is. Szakdolgozatom elkészítéséhez egy 2021 nyarán a magyar lakosság körében végzett, reprezentatív felmérés adatait használom fel, melyben a hazai kutyatartók számát, az ebtartási szokásokat és az esetlegesen ebből fakadó állattartásra ható problémákat, valamint a felelős állattartás egyes aspektusairól való társadalmi vélekedést vizsgáltuk. A kutatás szorosan kapcsolódott a szintén ebben az évben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal és az Agrárminisztérium által indított kutyatartási alapismereteket oktató „Gazdijogi” programhoz. Ennek keretei között bízták meg az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Jogi, Elemző- és Módszertani Központjának munkatársait a felmérés elvégzésével és az adatok feldolgozásával, így hallgatóként lehetőséget kaptam az ehhez fűződő munkában való részvételre. A kutatásból származó részeredmények már korábban, 2022 januárjában publikálásra kerültek a Magyar Állatorvosok Lapjában. Ezen publikáció a Covid-19 világjárvány által okozott társadalmi változások tükrében vizsgálta a magyar kutyatartó háztartások számában és a kutyatartási szokásokban bekövetkezett változásokat.[1]

Az ezredfordulót követően Magyarországon a gazdával rendelkező kutyák számára, az ebtartók demográfiai jellemzőire és társadalomformáló szerepére irányuló hasonlóan nagy, országos jelentőségű, reprezentatív felmérés kis számban készült csak. A 2021-es felmérést megelőzően a témában két nagyobb jelentőségű kutatást emelhető ki. Satori 2006-ban elkészült doktori disszertációjában a munkája alapjául szolgáló, 1999 és 2000 között a magyar lakosság körében, 1000 fővel végzett reprezentatív, illetve 1999 és 2006 között kutyatartók körében végzett felmérésének eredményeit is közölte, melyek átfogó képet adtak a rendszerváltás utáni Magyarországon végbemenő társadalmi változások hatásairól az állatokhoz fűződő viszonyban, állattartási kultúrában, kiemelve a kutyatartáshoz kapcsolódó jellegzetességeket. Fontos megállapításai között szerepel, hogy ekkoriban már egyre inkább jellemezte egyfajta érzelmi kapcsolódás a kutyatartást, társként és családtagként kezdtek viszonyulni állatukhoz és ezt a fajta szemléletet várták el a kedvenceiket ellátó szakemberektől is.[2] Emellett egy már jóval később 2018-ban készült, ugyancsak reprezentatív felmérés eredményei emelhetők ki, mely egyfelől meghatározta a magyar lakosság körében a kutyatartó háztartások arányát és demográfiai jellegzetességeit, valamint a kutyák kiválasztása során preferált beszerzési források megoszlását és a menhelyek lakossági megítélését. Másfelől néhány állatmenhely

vezetőjével készült interjúk felmérés alapján képest fest a hazai menhelyek helyzetéről, problémáiról és a menhelyvezetői tapasztalatok alapján a hazai állattartási kultúra helyzetéről, hiányosságairól.[3]

Jó mutatója lehet a témával kapcsolatos adatok igényének az is, hogy a European Pet Food Industry nevű szervezet minden évben elkészít és közzétesz becsléseket a leggyakrabban kedvtelésből tartott háziállatok számáról európai viszonylatban, valamint az ezen társállatfajokat tartó háztartások arányáról országos bontásban. Az utóbbi néhány évben készült kimutatásuk szerint, valamint a kutatásunkat megelőző évben a becsült populáció nagyságát tekintve a kutya a második legnépszerűbb kedvencként tartott háziállat Európában.[4]

A téma kutatási jelentőségét alátámasztandóan fontosnak tartom kiemelni azt a néhány újabb, hazai kutyatartást vizsgáló publikációt is, melyek az általam feldolgozott kutatással közel egy időben, vagy azt követően készültek hazánk kutyatartási kultúrájáról és az állattartók motivációjáról[5], a leendő gazdák felelős állattartással kapcsolatos attitűdjéről és kutyaválasztási szempontjairól[6], valamint a 2022-ben készült legfrissebb, hazai társállattartás jellemzőiről szóló reprezentatív felmérést [7].

A hazai kutyatartás szempontjából fontos tényező, hogy az elmúlt két évtizedben erősödött az állattartók megítélése a kutya társaként, családtagként betöltött funkciójáról.[2, 5–7]. Azonban a kutyák állatjóléti szempontjait figyelembe véve fontos felderíteni azt is, hogy a jelenlegi állattartási gyakorlat tükrözi-e azt a tudatosságot a gazdák körében, melyet a téma szakértői szerint, valamint a hazai jogrendszer által meghatározott kereteknek megfelelően a felelős állattartás alapvetésének tartunk [8, 9]. Természetesen ennek objektív megítélésére több tényezőt is figyelembe kell vennünk. Egyrészt ehhez szorosan kapcsolódik hazánk gazdátlan kutyapopulációjának helyzete. A valóban kóbor életmódra kényszerülő ebek számáról pontos adatokkal sajnos nem rendelkezünk, azonban egyes becslések több tízezerre teszik számukat [10]. Emellett pedig az is igen jelentős probléma, hogy a gazdátlan kutyáknak segítséget és otthon nyújtó civil szervezeteknek szinte folyamatosan a túlszűfoeltsággal és a működésükhöz szükséges források hiányával kell szembenézniük. Több állatmenhely vezetőjével készült interjúk felmérés eredményei mutatnak rá a hazai állattartás hiányosságaira, melyek megoldása egyre inkább sürgető [3]. Állatvédelmi szempontból nem elhanyagolható információ az sem, hogy a hazai bíróságok tapasztalatai szerint az állatkínzás vádjával indított esetek több, mint 60%-ának kutyák az elszenvedői [11]. A téma feltérképezésében azonban nagy jelentősége van annak is, hogy az országunkra jellemző jelenlegi kutyatartási gyakorlatot hiteles, reprezentatív

mintán gyűjtött adatok alapján megismerjük és értékeljük, melyet az általunk végzett kutatás célkitűzéseinek meghatározásában mi is leginkább szem előtt tartottunk.

A felmérést megelőzően, az annak alapját adó kérdőív összeállítása során céljaink közt szerepelt egyrészt a magyar lakosságon belüli kutyatartó réteg arányának, demográfiai jellemzőinek meghatározása és így a kutyák számának megítélése. Másrészt az ebtartóknak az állattartás során hozott döntéseire, ezzel kapcsolatos megéléseire irányuló adatok gyűjtése (preferált beszerzési források, kutyaválasztási szempontok, a kutyatartást szabályozó jogi ismeretek mértéke, a szófogadóság megítélése, valamint a kutyaképzés igénybevétele, anyagi problémák, pozitív és negatív élmények) is cél volt, mely képet festhet a gazdák tudatosságának mértékéről és így a hazai állatjóllét és állattartási kultúra helyzetéről. Emellett a felelős állattartás néhány fontos aspektusának lakossági megítélését is szerettük volna vizsgálni a kutatás keretein belül. A kutatást megelőzően már felmerültek a hazai kutyatartási gyakorlat minőségének javítását megcélzó lehetséges stratégiák, melyek közül kiemelkedik a jelenlegi és leendő ebtartók megfelelő, széleskörű edukációja, amit a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal és az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Jogi-, Elemző- és Módszertani Központja által kidolgozott „Gazdijogi” program is képvisel. Azonban ennek a hatékony, gyakorlatba ültethető megvalósítása nem egyszerű feladat.

2. Szakirodalmi áttekintés

1.1 A kutyatartás motivációi és a gazda-kutya kapcsolat változásai

Sátori 2006-ban közzétett disszertációjában több megállapítást is tett a rendszerváltás után társadalmi szinten érzékelhető változásokról a magyar állattartási kultúrában. Ekkoriban még jellemző volt az emberek állatokkal kapcsolatos felfogásában egyfajta disszonancia, melyet a haszonelvű megközelítés és az ezzel szemben álló, az állatokat antropomorfizált, értő-érző lényekként elfogadó hozzáállás jelenléte okozott.[2] Egyre inkább jellemző lett azonban a társállattartók számának nagymértékű növekedése és a megváltozott gazda-kedvenc viszony. A változás az állatorvosi praxisok szintjén is érzékelhető volt, mely megnyilvánult egyfelől az állatorvosok felé irányuló megváltozott elvárásokban, mint az empatikusabb bánásmód vagy a kedvencek társként, szinte emberként való kezelése. Másrészt pedig változás látszott abban is, hogy az állattartók sokkal fontosabbnak kezdték tartani kedvenceik egészségének megőrzését, mely az anyagi ráfordítás szintjén is látható volt. Kutatási eredményeinek alapját több a magyar lakosság, illetve magyar kutyatartók körében végzett felmérés adta, melyek fontos megállapításokat tartalmaztak a kutyákhoz fűződő viszonyról is. A 2000-ben általa végzett

reprezentatív felmérés szerint a magyar lakosság több, mint fele nyilatkozta, hogy kutyát tart vagy tartana, illetve inkább a kutyákat kedveli. A felmérésben a kutyatartás motivációinak vizsgálata során a válaszadók a házőrzést sorolták az elsődleges helyre, mely jellemzően haszonelvű megközelítés, azonban az ezt követő indokok, mint a társ funkció, szeretet, hűség és a magány elűzése mind a kutyák szociális, családtagként betöltött szerepének erősödését támasztják alá. A kedvencekhez való viszonyulás attitűdvizsgálatokkal való feltárásában azt a kijelentést, mely szerint a kutya már inkább a család tagjaként jellemezhető, a válaszadók nagyobb arányban igaznak tartották. A válaszok megoszlásából demográfiai különbségek is kirajzolódtak, melyek azt mutatták, hogy a nőkre, a magasabb végzettségűekre és a fővárosban élőkre inkább jellemző a humanista, antropomorfizált megközelítés az állatokkal kapcsolatban, míg a vidékiek és alacsonyabb végzettségűek válaszaik inkább a haszonelvű megközelítést támasztják alá. A felmérések rávilágítanak a magyar lakosság körében tetten érhető, állatokról alkotott sztereotípiákra is, melyet sok esetben az adott állatfaj gazdájával is azonosítanak. A magyar lakosság a kutyákhoz jellemzően pozitív jelzőket társít, mely megnyilvánul a kutyatartók pozitív társadalmi megítélésében is. A szabad asszociáció során első helyen leggyakrabban említett jelző a kutyával kapcsolatban a hűség volt (60%), továbbá az ezt követő helyeken szereplő jelzők is, mint a - társ-barát, ragaszkodás, értelem- mind a kutyatartás pozitív megítélését és a kutyák társként, családtagként betöltött funkciójának erősödését mutatják.[2]

A Sátori által leírtak tükrében kiemelendő és a magyar társadalom állatokhoz fűződő viszonyának változását jól szemlélteti a hazai állatvédelemben mérföldkőnek számító 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről (Állatvédelmi törvény). Úgy tűnik, hogy ekkorra már a jogalkotók is észlelték azokat a társadalmi igényeket és a lakosság érettségét arra, hogy az állatokkal kapcsolatos megfelelő bánásmód alapvetéseit, az állatok és a természet védelmét keretrendszerbe foglalják és az állampolgárok részére kötelezővé tegyék.[8] Míg az Állatvédelmi törvény leginkább általános rendelkezéseket tartalmaz, kifejezetten a kedvtelésből tartott állatok, így a kutya tartásával, valamint forgalmazásával kapcsolatos szabályozás is megtalálható, mely már jóval később, kormányrendeletként került a magyar jogrendbe.[9]

Természetesen a kutyák társként való tartása és családba való beilleszkedése világszerte megfigyelhető trendnek tűnik az utóbbi évtizedekben. Egy 1996-ban Belgiumban készült felmérés, melyben a lakosság kutyákhoz és macskákhoz való hozzáállását vizsgálták, arra az eredményre jutott, hogy az állattartók legnagyobb része társként tekint kedvencére és úgy tűnik legtöbbjük életében kiemelt szereppel bírnak. A kutyatartással járó problémák felderítése során relatív kevés tényezőt említettek, leginkább a hangos ugatás és fel nem szedett ürülék túnt

mérvadónak, melynek orvoslására leginkább a kutyatartók megfelelő edukációját emelték ki a válaszadók.[12] Egy 1994-es kanadai felmérésben a házikedvencek tartásának legfontosabb okaként a válaszadók a társ szerepet, valamint a szeretetet említették.[13] Egy 2018-as 10 000 brit állattartó részvételével készült felmérés szerint a válaszadók 80%-a nyilatkozta, hogy kedvencüket a család tagjának tekintik, valamint 60% érezte úgy, hogy boldogabb életet él az állattartás miatt. A válaszadók majdnem negyede hivatkozott „szőrös gyermekként” állatára.[14]

A témában készült két legfrissebb hazai felmérés eredményeit tekintve, melyek a társként tartott állatokhoz, így a kutyákhoz fűződő viszonyt Satori kérdéseinek nyomán vizsgálták, kijelenthető, hogy az elmúlt két évtizedben a kutyák társadalomban betöltött szerepe nem változott.[5, 7] A hazai állattartók attitűdjéről és motivációiról 2021 nyarán készült felmérésben a kérdőívet önkéntesen kitöltő válaszadók 80%-a volt ebtartó és 97%-ban nyilatkozták, hogy kutyájukat családtagnak tekintik. Az eredmények szerint fontos motiváció a kutyatartásra a magány elűzése, azonban még mindig szinte egyenlő arányban jelenik meg a házőrző funkció is. Az állattartók válaszából az is kiderül, hogy 93%-uk azonnal, vagy pár napon belül állatorvoshoz fordul probléma esetén. A publikáció azonban rámutat több, szakmailag meghaladott és állatjólétre kedvezőtlen hiedelem jelenlétére is a magyar lakosság körében, például az ivartalanítással kapcsolatban.[5] Kubinyi és Varga 2022-es reprezentatív lakossági felmérésében megtalálható volt egy, a Satori ezredfordulón készült kutatásában is alkalmazott zárt kérdés, melyben az ebek által betöltött szerepekből (házőrzés-magány ellen-sport-tenyésztés-szeretet-személyvédelem) kellett sorrendet felállítania a válaszadóknak. A felállított sorrend megegyezik az ezredfordulón kapott eredményekkel, első helyre került a házőrzés, ezt követi a szeretet, majd a magány elűzésének szerepe, végül a személyvédelem, tenyésztési célok és sport. Úgy tűnik, a magyar lakosság elképzelése a kutyák szerepköréről 20 év elteltével sem változott, megfigyelhető mind a haszonelvű megközelítés, mind az érző, értő lényként való felfogás. Azt az állítást, mely szerint a kutya a család teljes jogú tagjaként tekinthető az állatot tartók többségében inkább igaznak tartották, a teljes lakosságra vetítve közepes egyetértés mutatkozik. A családtag státusszal való egyetértés mértéke pedig úgy tűnik, pozitív összefüggést mutat például az anyagi ráfordítás mértékével, az átlagosan együtt töltött időt azonban nem befolyásolja a társállattartók körében.[7]

Napjainkban a lakosság körében az egyre inkább társ szerepkört betöltő kutya és más kedvencek arányának növekedése felveti a kérdést, hogy mit is jelent maga a társállat, mint fogalom, milyen elvárások teljesülése szükséges a titulus megszerzéséhez. Az ELTE Etológia

tanszékének munkatársai Tinbergen négy kérdésének etológiai megközelítését használva gyűjtötték össze és rendszerezték tanulmányukban a társállat fogalmának eleget tevő tulajdonságokat.[15] Kiemelik benne Sterneberg-van der Maaten és társai által közölt, a társállatok emberekre és haszonállatokra gyakorolt hatását vizsgáló publikációjában szereplő definíciót, mely szerint társállat „minden olyan emberek által társként, örömszerzési forrásként, munkában való (pl. vakvezető, segítő és rendőrkutyák) vagy mentális segítségnyújtás céljából tartott háziállat, ember által tenyésztett, vagy vadon befogott állat, mely közösséget alkotva tartósan együtt él az emberrel – beleértve a kutyát és mellette más fajokat is.” [16] Az előzőleg említett megfogalmazás jól szemlélteti a modernkori társadalomba beilleszkedett, emberi közegben élő kutyákkal szemben támasztott igényeket. A kutya-ember kapcsolat alakulását, minőségét bizonyos részben tehát determinálják a különféle állattartói motivációk és igények, azonban a kapcsolatok sokrétűségét feltételezve, azok jellegzetességeinek felderítése során mindenképpen szükséges több, akár egymással összefüggésben lévő befolyásoló tényező vizsgálata is.

1.2 Kiből lesz kutyatartó? Főbb megfigyelések az ebtartók demográfiai jellemzőiről

Modernkori civilizációnkat egyre inkább áthatja az urbanizáció és a populációnk kiugró része tölti folyamatosan fejlődő, változó, városi élettérben mindennapjait. Ennek ellenére úgy tűnik világszerte jelentős réteg dönt úgy, hogy egy vagy akár több kedvenc állattal osztja meg otthonát. Joggal feltételezhető, hogy a napjaink társadalmát egyre nagyobb mértékben átható digitalizációnak, technológiai fejlődésnek és a mesterséges környezet térhódításának negatív hozadékai is jócskán fellelhetők, melyek kihatnak az egyén életére és az egyre nagyobb mértékben, társadalmi szintű problémaként jelentkező elmagányosodással is összefüggésbe hozhatóak.[17, 18] Ez magyarázatot adhat arra, hogy az állattartás okaként egyre több gazda említi a szeretetkapcsolat kialakulásának lehetőségét, illetve a magány elleni funkciót. A kutya és más kedvencállatok töretlen népszerűsége és emberekkel alkotott egységének jellemzői a különféle tudományterületek érdeklődését is felkeltették az utóbbi évtizedekben. A kutatások egyik fontos aspektusának tűnik a demográfiai jellegzetességek vizsgálata, beleértve például a különböző társadalmi csoportok reprezentáltságának mértékét a kutyatartó rétegen belül. Az utóbbi évek során felhalmozott adatok alapján jellemzően a fejlett, nyugati társadalmak esetében kirajzolódni látszik néhány összefüggés egyes demográfiai tulajdonságok és a kutyavállalási kedv mértéke között. Hasonló eredményeket közöltek az USA-ban, Nagy-Britanniában és Kanadában végzett felmérések, melyek szerint a nem, az iskolai végzettség, a lakóhely és az ingatlan típusa, valamint a háztartásban élők száma is befolyásolhatja az

állattartás esélyét.[13, 19, 20] A nők átlagosan nagyobb arányban jelennek meg az állattartó rétegen belül[20, 21] , az iskolai végzettség tekintetében pedig úgy tűnik a középfokú vagy alacsonyabb végzettséggel rendelkezők közül vállalnak többen háziállatot, míg a felsőoktatásban résztvevők lényegesen kisebb arányban hozzák meg ezt a döntést. Lakóhely tekintetében azt találták, hogy a vidéki környezetben élők közül kerül ki több kutyatartó, mely alapján nem meglepő az sem, hogy a nagyobb alapterületű, családi házban élők szívesebben vesznek magukhoz háziállatot.[13, 19, 20] Pozitív összefüggés mutatkozik a háztartásban élők számának növekedése és a kutyatartási kedv között, ezen belül is kiemelkedni látszanak azok a családok, ahol több, iskolás korú gyermek is van.[13, 19, 20] Kiemelendő az a megállapítás is, mely szerint azok, akik korábbi életük során állattartással kapcsolatos tapasztalatokat, élményeket szereztek, a későbbiekben is nagy eséllyel vállalnak majd házikedvencet.[19, 22, 23] Egy brit tanulmány szerint azok a gyermekek, akiknek édesanyja már gyermekként tartott állatot, nagy eséllyel nőnek fel házikedvencek mellett, illetve lesznek gyermekként, majd pedig későbbi életük során is állattartók. Ennek a jelenségnek az erőteljes befolyásoló erejét alátámasztja egy másik megfigyelés is a kutatásban: azokban az esetekben, ahol az anya soha nem volt állattartó, az apa iskolai végzettségi szintjének növekedésével csökkent a kutyatartás valószínűsége, ellenben, ha az édesanya gyermekként tartott állatot, ez a hatás nem érvényesült.[19] A fent említett demográfiai jellegzetességek egy részét hazai viszonylatban is megfigyelték. A magyar kutyatartók jellemzően nagyobb arányban élnek vidéki környezetben [3, 7]. Gyakoribb a kutyatartás a több szobával rendelkező lakásokban, valamint a családi házakban és a saját tulajdonú ingatlannal rendelkezők körében. Nagy arányban vannak jelen a több főt számláló, kisgyerekes háztartások[7], valamint megfigyelhető a magasabb végzettséggel rendelkezők alulreprezentáltsága is a magyar ebtartók körében.[3]

1.3 A kutyaválasztás szempontjai és lehetséges hatásuk a gazda-kutya kapcsolatra

A kutyatartás mellett való elköteleződés világszerte rengeteg ember életére van hatással. A döntési folyamat több tényező által vezérelt, tekintve a fajták sokszínűségét és a hozzájuk kapcsolódó aktuális trendeket, a beszerzési források változatosságát, valamint egyes társadalmi hatások befolyásoló erejét. Egyre több kutatás igyekszik felderíteni a gazdák választására ható emberi, illetve kutyához kapcsolódó tényezőket. Ezek elemzésével és összehasonlításával pedig fontos megállapítások szülehetnek az aktuális problémákról, melyek ismeretével a jó kutyatartási gyakorlatot, a harmonikus kapcsolatra való törekvést és az állatjólét fontosságát promotáló kampányok és oktatási anyagok készülhetnek.[22] A leendő gazdák döntési folyamatát ideális esetben a kutyatartási motivációk, a kapcsolattal szemben támasztott igények

és annak remélt pozitív hozadékai mellett a saját körülmények és az elköteleződéssel járó feladatok felmérése is nagy mértékben befolyásolja. Ellenkező esetben megnőhet az esélye a viselkedési problémák és a diszharmonikus kapcsolat kialakulásának, mely a gazda elégedetlenségét, súlyosabb esetben akár a kutyáról való lemondást is eredményezheti.[24–26] Kutatások támasztják alá a döntési folyamat hosszának, minőségének hatását a kapcsolattal való elégedettség mértékére, kiemelve az impulzív döntések kifejezett negatív hatását. [25, 26] Fontos megállapítást tett az a tanulmány, mely szerint a megfelelő eb kiválasztásának folyamatában kiemelt jelentőséggel bír a gazda saját életvitelének és aktivitásának figyelembevétele. A megfelelő kompatibilitás gazda és kutya között mindkét fél elégedettségét előrevetíti és a harmonikus kapcsolat kulcsfontosságú eleme lehet.[27]

Az emberi tényezők, például különféle demográfiai jellegzetességek hatását a döntési folyamatokban több kutatás is meghatározónak találta. A legjellemzőbbeket egy 2019-es tanulmány összesítette, melynek alapján a nem, kor, bevétel, valamint a korábbi kutyatartási tapasztalat is meghatározó lehet a fajta vagy beszerzési forrás preferenciájának alakulásában.[22] Egy a 90-es években készült kanadai felmérés összefüggést talált a lakóhely típusa és a leginkább preferált beszerzési forrás között. Az eredmények szerint a vidéki környezetben élő kutyatartók legnagyobb arányban ismerősöktől, családtagoktól jutottak hozzá kutyájukhoz, míg a városban élők inkább a tenyésztőtől való vásárlást részesítették előnyben.[13] A kutya kiválasztásának komplex folyamatában a jellemző belső és külső tulajdonságok, a kor, várható élettartam, egészségi állapot és a fajtára, egyedre jellemző igények is szerepet játszhatnak.[22] Nem elhanyagolható azonban a társadalmi szinten érzékelhető, folyamatosan változó trendek befolyásoló ereje sem. Egy 2018-ban az USA-ban végzett kutatás a kutyafajták tulajdonságai és népszerűségük közötti kapcsolatot vizsgálta 1926 és 2005 közötti időintervallumban.[28] Feltételezték, hogy sok esetben nem a belső tulajdonságok, a magas várható élettartam vagy az egészségi állapot, ami jelentős befolyásoló erővel bír a gazdák döntési folyamatában, sokkal inkább a társadalmi szinten fellelhető divatirányzatok. A kutatásban népszerű fajták viselkedését, várható élettartamát és egészségét vizsgálták, az eredmények pedig azt mutatták, hogy egyik sem volt kifejezett hatással a popularitás növekedésére. Továbbá arra a fontos felismerésre jutottak, hogy a nagy népszerűségnek örvendő fajták körében kifejezetten gyakori az örökletes betegségekre való predispozíció. A kutatás tehát rávilágít arra, hogy egy fajta népszerűvé válására nincsen negatív hatással az egészségügyi vagy viselkedési problémákkal való terheltség, mely azonban állatjóléti kérdéseket vet fel, hiszen egyértelműen befolyásoló erővel bírhat a tenyésztők felé támasztott

vásárlói igények tekintetében. Úgy tűnik a szociális behatások mentén alakuló divat szerepe a fajták népszerűségében túlszárnyalja a funkcionalitást, a jó viselkedési mintázatokat és a társ szerephez elengedhetetlen belső tulajdonságokat.[28] Bognár és Kubinyi hazai viszonylatban vizsgálta a világszerte népszerű, ám egészségügyi problémákkal nagy mértékben sújtott brachycephal fajtákkal (pl. francia bulldog, mopsz, angol bulldog) kapcsolatos attitűdöket és az ezt befolyásoló faktorokat.[29] A kutatásban résztvevők bizonyos demográfiai jellemzői összefüggést mutattak a fent említett fajták pozitív vagy negatív megítélésével. Pozitív attitűd jellemezte a nőket, valamint a fiatalabb korosztályt, míg a diplomások, valamint a végzettségükből fakadóan kutyákkal dolgozó válaszadók többségében negatívan ítélték meg ezeket a fajtákat. Továbbá a pozitív hozzáállást nem befolyásolta ezen fajták betegségekkel való terheltségének ténye, sőt a pozitív attitűddel rendelkezők csoportja volt leginkább tisztában ezzel a problémával.[29] Ez a megállapítás egyrészt alátámasztja a fentebb említett, fajtanépszerűséget vizsgáló kutatás eredményét is [28], másrészt a szerzők felvetik annak a lehetőségét, hogy a fajta kedvelői a problémák ismerete ellenére sem értik meg teljesen az ebből fakadó szenvedés mértékét. Egyéb lehetséges magyarázatot keresve a jelenségre kiemelnek többek között egy hasonló témájú kutatásban tett megállapítást, mely szerint a brachycephal fajták és gazdáik között jellemzően erős kötelék alakul ki [30], mely összefügghet a küllemi sajátosságokkal, de az egészségügyi problémák okozta többletgondoskodás igényével is.

1.4 A kutyák nevelésének és oktatásának jelentősége

A társ szerepet betöltő kutyák és gazdáik között kialakuló egyre szorosabb köteléknek fontos pillére a kapcsolatba való investálás például közös szabadidős tevékenységek, megfelelő oktatás és nevelés révén, melyből mindkét fél profitál. A nem megfelelő kutyatartási gyakorlat, a megváltozott környezet, a hibás nevelés és a megfelelő szocializáció hiánya az egység megbomlását eredményezhetik. A diszharmonikus kapcsolat következményeként a kutyáknál kialakuló viselkedési problémák különböző mértékűek lehetnek, súlyosságuk megítélése pedig a tulajdonost tekintve is eltérő lehet.[2] Ezekben a megállapításokon felül, a témát kutató Satori több felmérést is végzett hazai viszonylatban, meghatározva a kutyák leggyakoribb viselkedési problémáit, előfordulásuk arányát és a tulajdonosok attitűdjét ezzel kapcsolatban.[2] Az ebek oktatását és nevelését, valamint a viselkedési problémák jelenlétét vizsgálva feltárta a képzés mellett döntő kutyatulajdonosok motivációit is. A gazdák kiugró többsége (70%) a kutya oktatása és szocializációja miatt választja a kutyaiskolát, míg kisebb részüket a kutyás sportok (33%) és a jó társaság (21%) befolyásolja. A viselkedési problémák miatti részvétel igen csekély, a válaszadók csupán 6%-a említi. A felmérésben szereplő további kérdések azonban a

résztevők kutyái között jóval nagyobb arányban (59%) tárták fel problémás viselkedés jelenlétét. Az eredmények közötti különbség felveti, hogy a gazdák talán nem vélték olyan súlyosnak a felfedett problémát, amely az oktatás szükségét indokolta volna.[2] A viselkedési problémák megoszlását tekintve az iskolába járó kutyák között a legnagyobb arányban az agresszivitás (26%) jelent meg, melyet a félelmi problémák (18%) követnek. Destruktív viselkedés 7%-ban, míg egyéb problémás viselkedések (pl. szökés, önfejűség) összesen 8%-ban voltak jelen. Gyakoriságukat figyelembe véve vezető viselkedési problémaként jelenik meg az agresszió és a félelem, melyet egy korábban, rendelői mintán végzett vizsgálatának eredményei is alátámasztanak. A megoldást a gazdák leginkább szakemberektől várják, előnyben részesítve a kutyaiskolát (32%) az egyéni tréningen való részvétellel szemben (10%). Állatorvoshoz elenyésző arányban (2%) fordulnak ezzel a problémával.[2] Úgy tűnik, sok esetben okoz problémát a nem kívánatos viselkedési formák súlyosságának megítélése a kutyatartók részéről, mely rávilágít a gazdák szerepére is egyes problémás viselkedések elfajulásában. Elgondolkodtató az az eredmény is, mely szerint a gyermekek ellen irányuló kutyatámadások megelőzésében az ebtartók sokkal magasabb arányban tartják fontosnak a gyermekek edukációját a felelős állattartásról és az állatokkal való megfelelő bánásmódról, mint a kutyák oktatását, pedig valójában mindkettő egyaránt szükséges lenne a harapás okától függetlenül.[2] A szocializációt és nevelést már kölyökkorban indokolt lenne megkezdeni. Ezt támasztja alá az a kutatás, mely a kutyakölykök oktatásában való részvételének pozitív hatását vizsgálta. A vizsgált mintát 4 csoportra osztották, melyből 2 csoport vett részt kölyök- illetve felnőtt kutyáknak szóló valódi tréningen 6 héten keresztül. Az alap engedelmisségi feladatokban szignifikánsan jobb eredményeket értek el az oktatásban részt vett egyedek már ilyen rövid idő után is, valamint az idegenekkel szembeni nyílt, barátságos hozzáállás is jellemzőbb volt.[31] Az ebek oktatása nem csak a viselkedési problémák megelőzésében és kezelésében fontos. A jólneveltség és megfelelő szocializáció növeli az esélyét az együtt eltöltött szabadidős elfoglaltságoknak is, amely szorosabbra fűzheti a gazda-kutya kapcsolatot.[24]

1.5 Az edukáció lehetséges szerepe a felelős állattartásban

A társállattartás növekvő népszerűsége úgy tűnik nem minden esetben jár együtt az állattartók felelősségteljes magatartásával. Az ebből fakadó problémákra több felmérés és tanulmány adatai is felhívják a figyelmet világszerte és hazai viszonylatban is.[2, 3, 14, 32] Sok esetben az állam szerepvállalása sem tűnik elegendőnek a kutyatartóktól elvárt kötelezettségek jogszabályba foglalása által, ha azok betartását és ismeretét nem ellenőrzik megfelelően.[32] A

lakosság körében még mindig nagy arányban érhető tetten több, szakmailag meghaladott hiedelem, mely egyértelműen hatással van sokszor még az elkötelezett kutyatartók magatartására is.[5, 32] Ezzel kapcsolatban egy ausztrál tanulmány kiemeli a közeli hozzátartozók véleményének erőteljes befolyásoló szerepét is.[32] A problémák megoldására önmagában ugyan nem elegendő, de mindenképpen kiemelt jelentőségű lehet a megfelelő lakossági szintű edukáció és a felelős állattartást népszerűsítő kampányok, melynek fontos eleme a témával kapcsolatos ismeretek rendszerszintű beépítése a gyermekek oktatásába.[33]

3. Anyag és módszer

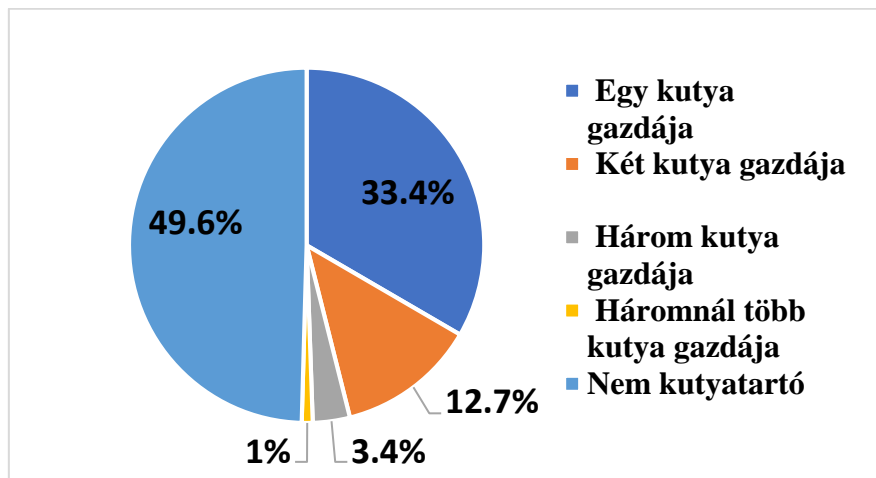
A diplomamunka készítéséhez egy 2021-ben, kvantitatív módszertannal készült kérdőíves felméréstől származó adatok adták az alapot. A felhasznált kérdőív 16 kérdést tartalmazott, melynek összeállítása során két fő témakör felderítése volt a cél: a kutyatartási szokások és ezzel kapcsolatban megjelenő problémák, valamint a felelős állattartás egyes aspektusainak megítélése a magyar lakosság körében. A kérdések megoszlását tekintve nagyobb hangsúly került a kutyatartók attitűdjeit vizsgálókra. A felmérés omnibusz adatfelvétel keretében, telefonos interjúkkal készült a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet által többlépcsős mintavétel keretében 2021. július 9. és 27. között. A minta mérete 1001 fő volt és reprezentatívnak tekinthető a teljes felnőttkorú magyar lakosságra nézve. A mintát adó válaszadók mindegyike külön háztartásban él. A véletlen mintavételből adódó egyes torzulások korrigálására súlyozást alkalmaztunk. A kérdőív egyaránt tartalmazott nyitott és zárt formátumú kérdéseket. Nyitott formátumú kérdések esetében a válaszokat kategóriákba soroltuk. Bizonyos kérdések esetében 5 fokozatú Likert-skálát alkalmaztunk, amelyen az 1-es érték a legalacsonyabb, az 5-ös pedig a legmagasabb fokú egyetértést jelenti. A felmérést követő az adatelemzéshez a válaszokat Microsoft Excel adatbázissá alakítva dolgoztuk fel, majd leíró módon ábráztuk.

4. Eredmények

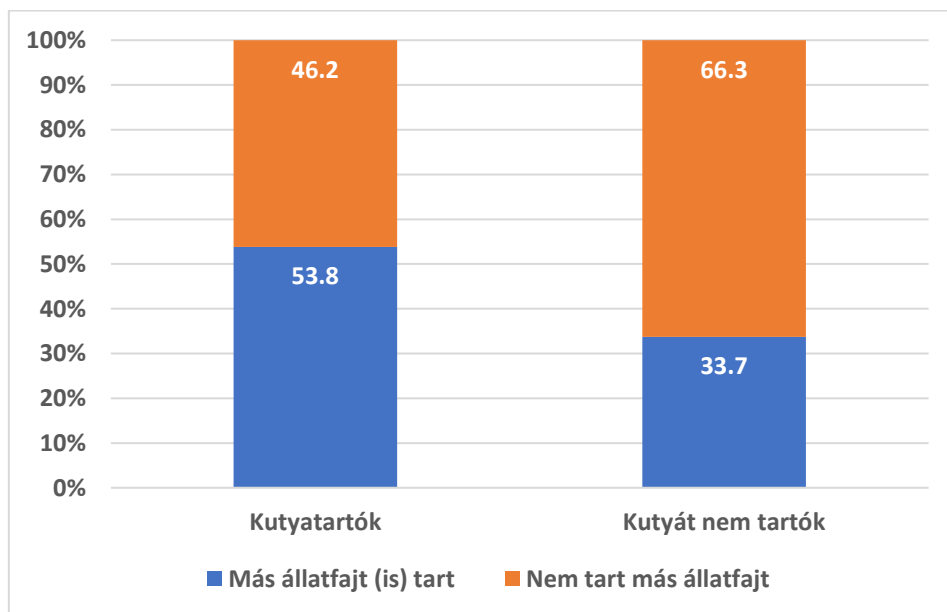
4.1 A magyarországi kutyatartók lakosságon belüli aránya és demográfiai jellemzői

A felmérés során kapott válaszokat értékelve az első és legfontosabb eredmény a magyar lakosság körében előforduló kutyatartó háztartások arányának meghatározása volt. A kiértékelt adatok számszerűsítve a következőképpen alakultak: a megkérdezettek 50,4%-a nyilatkozott arról, hogy kutyát tart, tehát 2021 nyarán hazánkban a kutyás háztartásokban élők a lakosság felét teszik ki. Emellett az ebet tartók (n = 505) válaszainak értékeléséből arról is képet kaptunk, hogy az egy- illetve többkutyás háztartások milyen arányban fordulnak elő. Az

eredmények szerint az ebtartók körében a legtöbben 1 kutyával osztják meg otthonukat, ők a lakosság 33,4 %-át alkotják. 12,7%-ban vannak azok, akik két kutyát tartanak, a három, illetve annál több kutyát számláló háztartások aránya összesítve ehhez képest elenyésző, az 5%-ot sem éri el. Az eredményeket kördiagramon ábrázolva az **1. ábra** mutatja be. Az adatfelvétel során használt kérdőívben helyet kapott olyan kérdés is, amely az egyéb háziállatot tartók számát volt hivatott megbecsülni. Ennek százalékos eredményeit a **2. ábra** mutatja be.

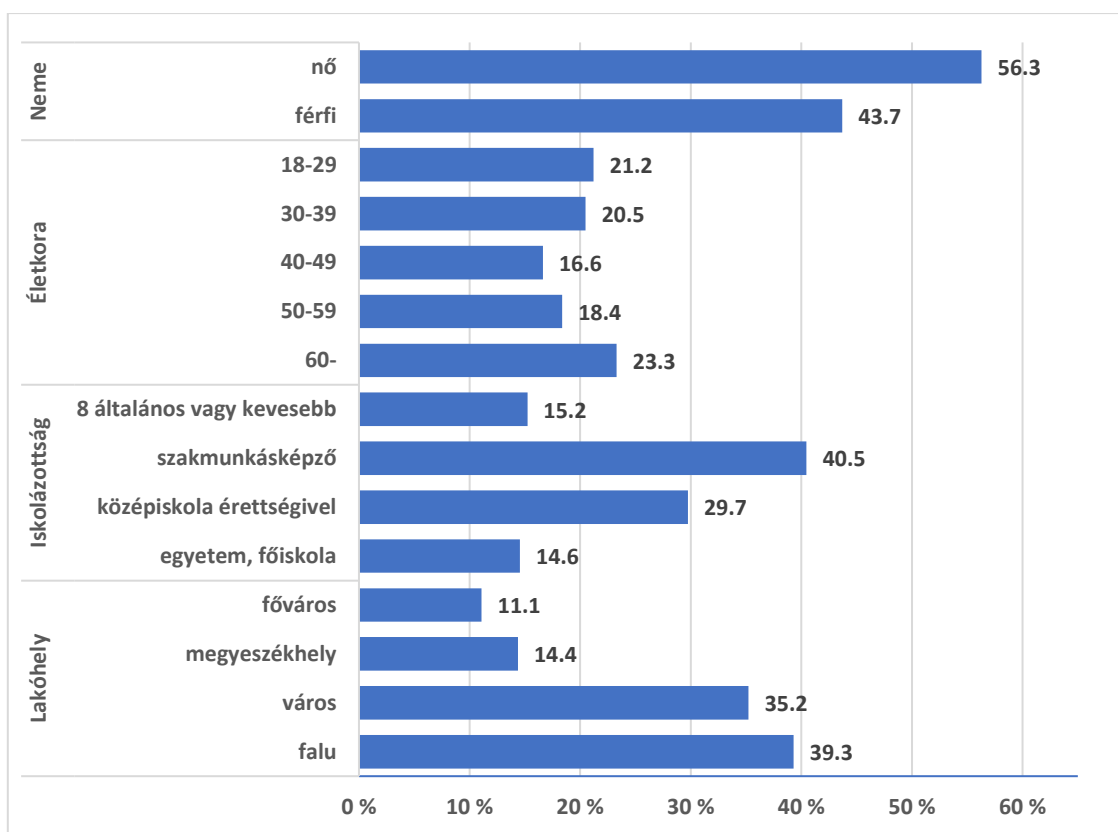

1. ÁBRA. A kutyatartó háztartások aránya Magyarországon (n=1001)

2.ÁBRA. A kutyán kívül más állatfajt (is) tartók aránya a magyar kutyatartók (n=505) és a kutyát nem tartók (n=496) körében

A vizsgált minta azon csoportjában, akik válaszuk alapján a kutyát nem tartók közé lettek sorolva (n=496) 33,7%-ban vannak olyanok, akik valamilyen más állatfajt tartanak. A kutyatartók csoportjának (n=505) kicsivel több, mint felét (53,8%) alkotják azok, akik kutya mellett más egyéb állatfajjal is rendelkeznek. Összességében tehát elmondható, hogy a magyar lakosság 84,3%-a tart otthonában valamilyen állatot. A kutatásból a kutyatartók demográfiai összetételének jellemzői is kirajzolódnak. A nem, életkor, iskolai végzettség és a lakóhely típusa szerinti megoszlás adatait grafikonon ábrázolva összesíti a **3. ábra**.

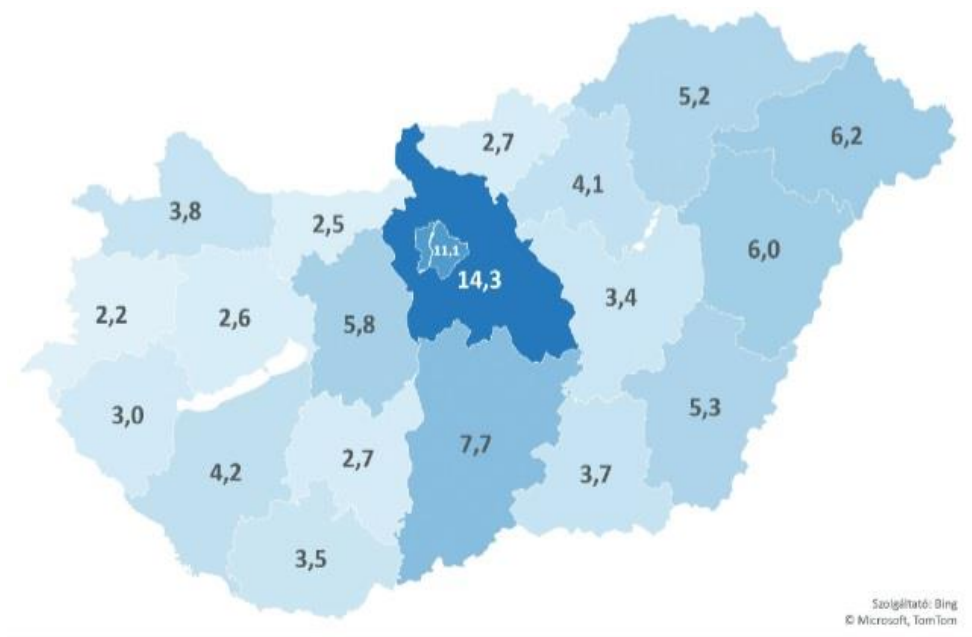

3. ÁBRA. A magyar kutyatartók demográfiai összetétele nem, életkor, iskolázottság és lakóhely (településtípus) szerint (n=505)

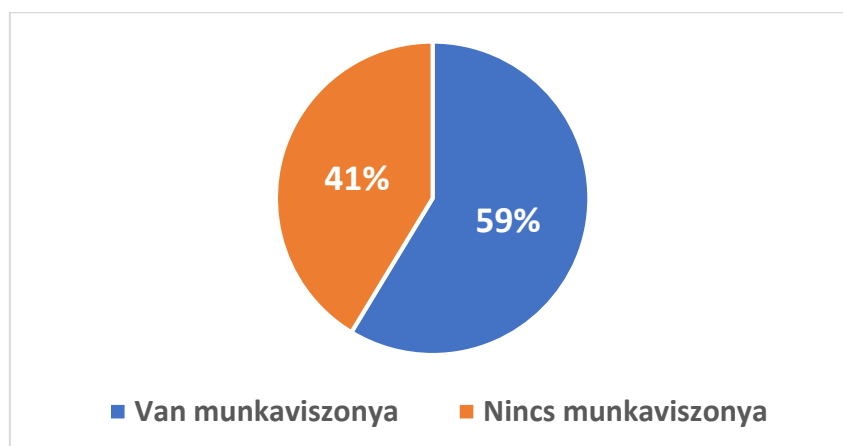
A nemek közötti megoszlás tekintetében az mondható el, hogy a kutyatulajdonosok körében a nők vannak többségben 56,3%-os arányban. Az egyes korcsoportok szerinti megoszlásban viszonylag kis eltérések mutatkoznak, de elmondható, hogy 2021-ben a 60 év feletti kutyatartók aránya volt a legmagasabb (23,3%), míg legkisebb számban a középkorúak jelennek meg 16,6%-kal. Iskolai végzettség alapján kiemelkednek a szakmunkásképzőt végzetek 40,5 %-kal. Második helyen a középiskolai érettségivel rendelkezők állnak, ők a kutyatartók 29,7%-át alkotják. Az alapfokú végzettséggel rendelkezők és diplomások aránya szinte megegyezik, azonban az utóbbi csoport jelenik meg kisebbségben (14,6%). Az adatok azt mutatják, hogy a

legtöbb kutyatulajdonos falvakban él (39,3%). Őket szorosan követik a városi kutyatartók 35,2%-kal. A fővárosban élők alkotják az ebtartók csoportjának legkisebb hányadát 11,1%-ot. A területi megoszlást vármegyék szerinti bontásban vizsgálva az tűnik fel, hogy a legtöbb tulajdonos Pest vármegyei településen él (14,3%), illetve Budapesten (11,1%). Emellett az is feltűnik, hogy a keleti országrész lakosai körében nagyobb arányban fordulnak elő kutyatartók, mint Nyugat-Magyarországon. (4.ábra)

4.ÁBRA. A kutyatartó háztartások magyarországi eloszlása vármegyénként (n=505)

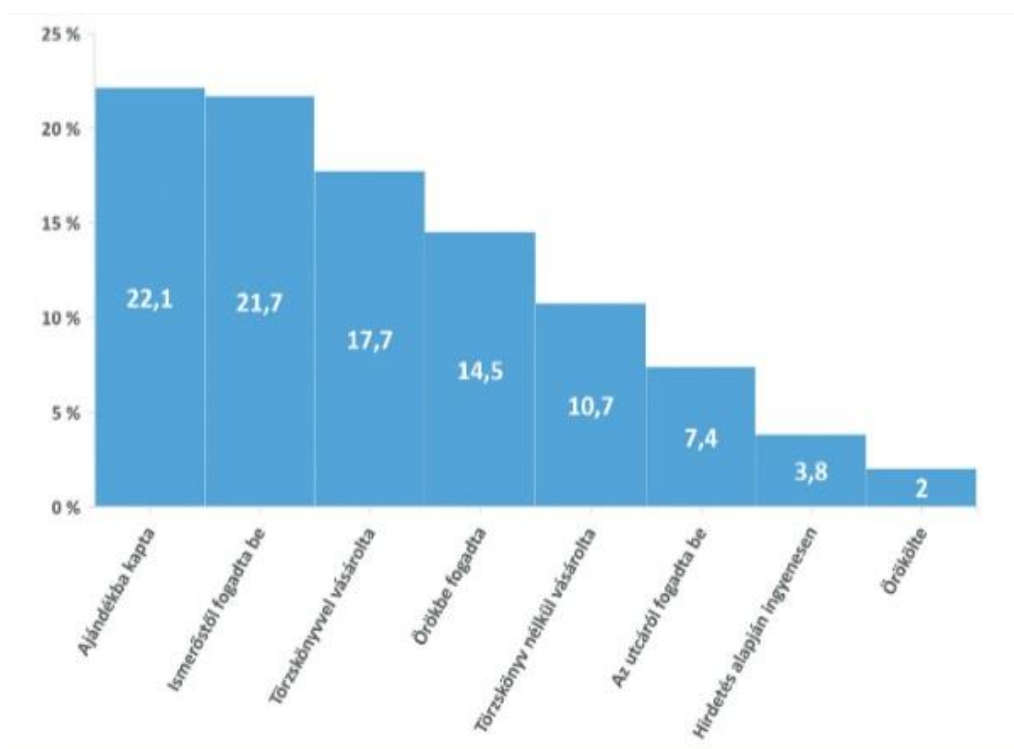

5. ÁBRA. A magyar kutyatartók munkaviszony helyzete százalékosan ábrázolva (n= 505)

A fentebb bemutatott demográfiai jellemzők mellett a válaszadók munkaügyi státuszukról is nyilatkoztak. A kutyatartó háztartásokat ebből a szempontból vizsgálva az derült ki, hogy 2021 nyarán az ebek gazdái nagyobb arányban voltak munkaviszonnyal rendelkezők (5. ábra).

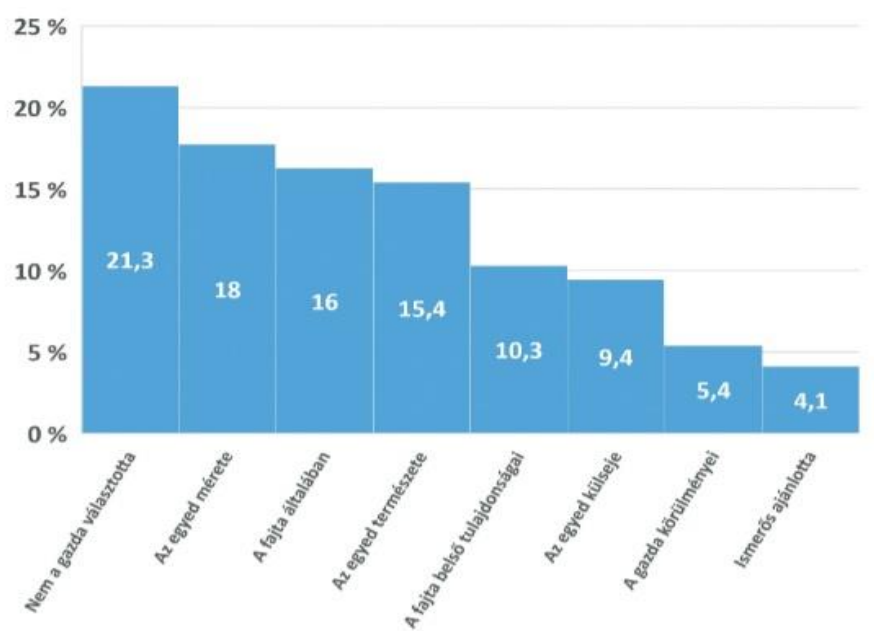
4.2 A magyar kutyatartás egyes jellegzetességei

A kutatás egyik fő céljaként lett meghatározva a jelenkori Magyarország kutyatartási szokásait formáló egyes tényezők felderítése. A felmérésben szereplő első ilyen témájú kérdés arra kereste a választ, hogy a kutyatartó háztartásba milyen forrásból érkezett az adott állat. A kérdés nyitott formátumát tekintve a megkérdezettek szabadon adott válaszait a már előre összeállított kategóriákba soroltuk. A több kutyával rendelkezők külön választ adhattak az egyes egyedekre. A kapott eredmények szerint a kutyák nagyobb részben nem feltétlenül egy alaposan megfontolt döntés következtében kerültek gazdájukhoz. A tulajdonosok legtöbbször vagy ajándékba kapták (22,1%), vagy ismerőstől fogadták be (21,7%) kedvencüket. A gazdák 7,4%-a az utcáról, 3,8%-a hirdetés alapján ingyenesen fogadta be állatát. 2%-ban jelentek meg azok, akik örökölték kutyájukat. Összesen 28,4% nyilatkozott arról, hogy pénzért vásárolta kutyáját tenyésztőtől törzskönyvvel (17,7%) vagy törzskönyv nélkül (10,7%). A menhelyekről, gyepmesteri telepekről örökbefogadott kutyák aránya csupán 14,5 %, mely az egyéb beszerzési forrásokhoz képest igen alacsony. A fent említett eredményeket a **6.ábrán** látható diagram ábrázolja.

6. ÁBRA. A kutya megszerzési módjának megoszlása a kutyatartók körében (n=563)

Szintén nyitott kérdésként szerepelt a felmérésben, hogy milyen szempontok figyelembevételével választották ki kutyájukat a hozzájuk kerülést megelőzően. A kapott válaszok az előzőleg összeállított 6 kategóriába kerültek besorolásra. Az eredményeket bemutató diagram a **7. ábrán** látható.

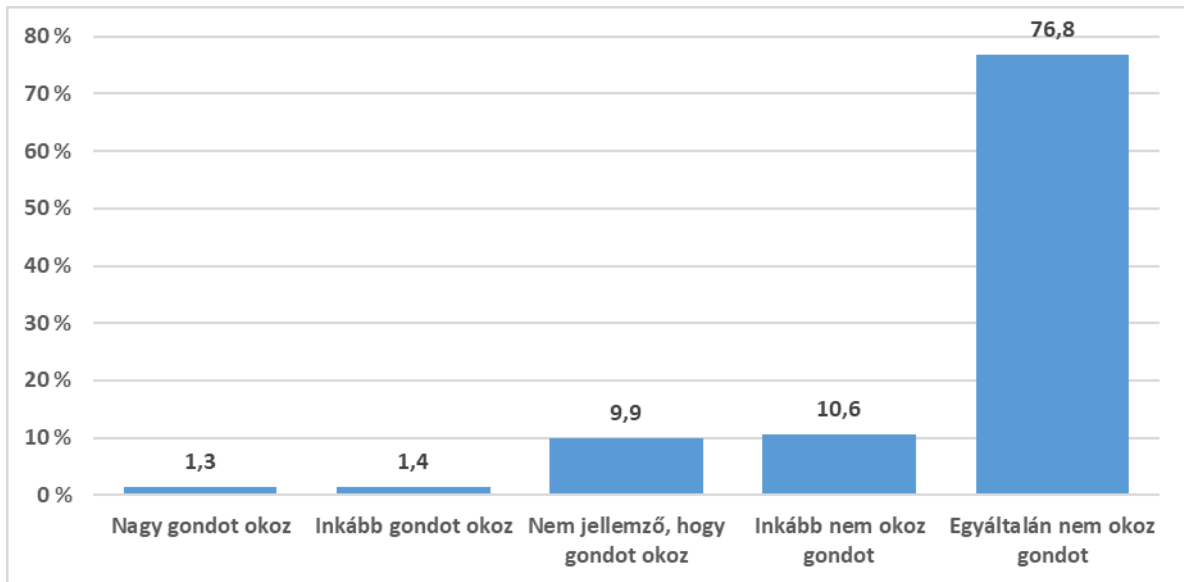

7. ÁBRA. A kutyaválasztást befolyásoló tényezők megoszlása a magyar kutyatartók körében
($n=694$)

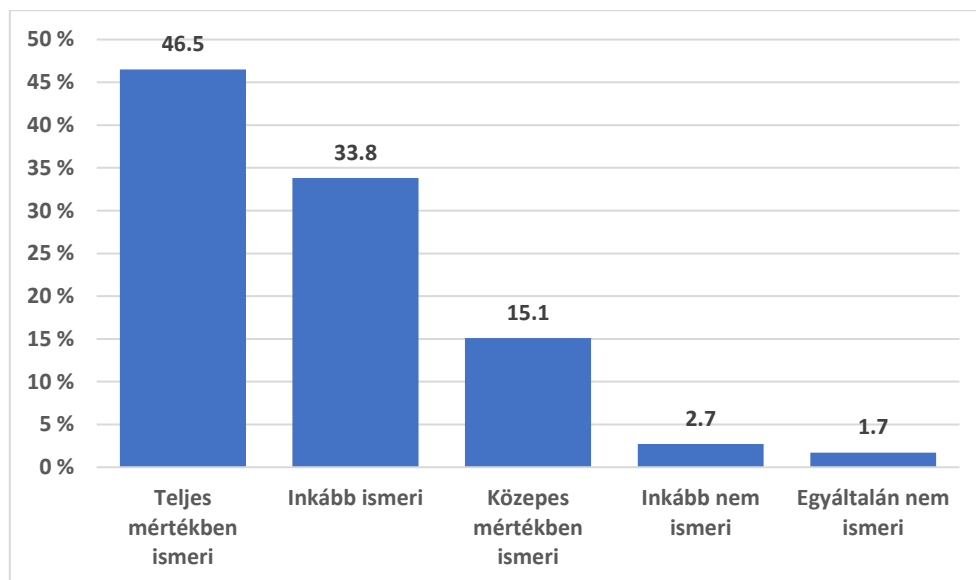
A kapott eredmények szerint a tulajdonosok több, mint egyötödének (21,3%) nem volt lehetősége különböző szempontok figyelembevételére, hiszen nem ő választotta ki a hozzá került kutyát. Ez egyértelműen összecseng a kutyához jutás forrását kutató kérdés eredményeivel. Azok, akik saját döntés nyomán lettek kutyatartók, a kiválasztási folyamat során összességében nagyobb arányban vettek figyelembe külsőségekkel kapcsolatos szempontokat, mint az egyed mérete (18%) vagy külleme (9,4%), illetve a fajta általános tulajdonságait (16%). Emellett sokkal kisebb arányban említettek olyan tényezőket, mint a fajta belső tulajdonságai (10,3%) és az adott kutya egyedi természete, személyisége (15,4%), amelyek a későbbiekben erősen befolyásolhatják a gazda és állata közti kapcsolatot. A megkérdezettek mindössze 5,4%-a említette, hogy döntése során figyelembe vette saját lehetőségeit és életkörülményeit.

Bizonyos témakörök esetében, mint az ebtartás költségei, jogi kötelezettségek ismerete, a kutya képzettsége - attitűdvizsgálatot alkalmaztunk.

Kétségtelen, hogy az állattartás minden esetben anyagi vonzattal is jár – az állandó költségektől kezdve a váratlan helyzetekből adódó kiadásokon át – melynek biztosítása az állattartó dolga. Egyes esetekben ez akár súlyos terhet is róhat a tulajdonosokra, felmérésünkben azonban az ebtartók több, mint háromnegyede (76,8%) nyilatkozta egybehangzóan, hogy egyáltalán nem okoz problémát a kutyatartás költségeinek finanszírozása (8.ábra).

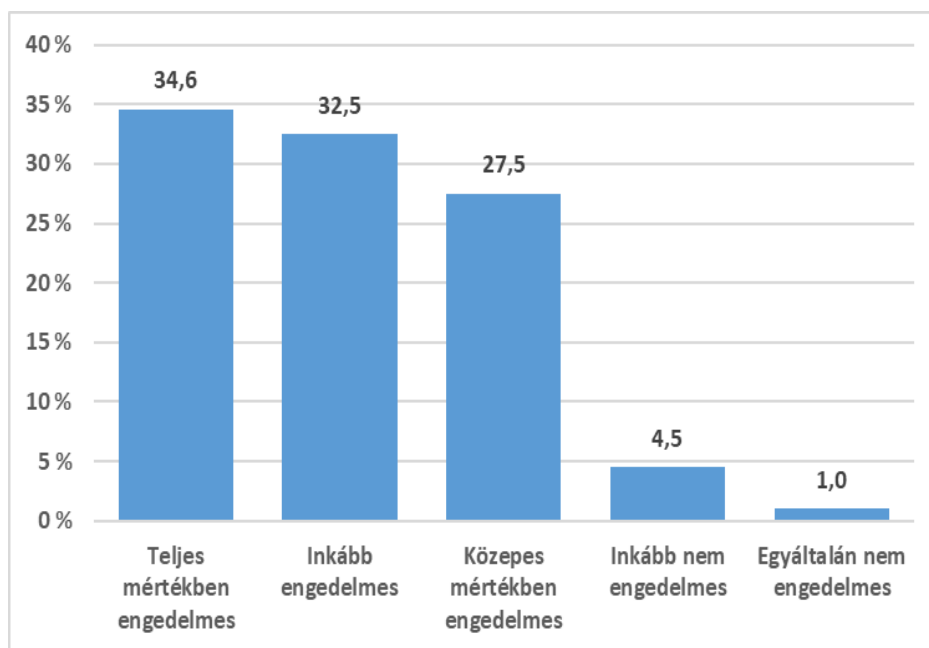
8. ÁBRA. A kutyatartás költségeinek megítélése a kutyatartók szerint (ötös fokozatú skálán: 5 – nagy gondot okoz, 1 – egyáltalán nem okoz gondot; n=505).

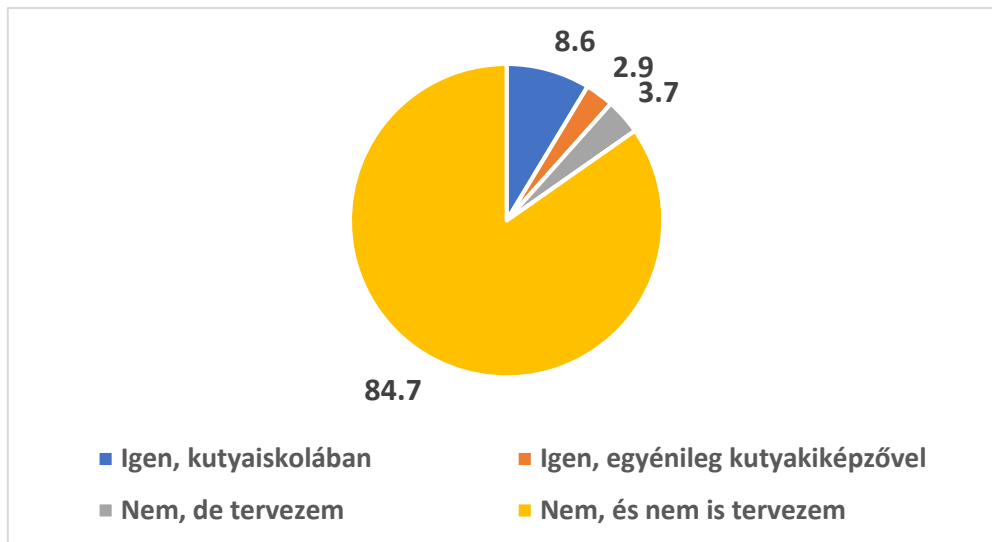
9. ÁBRA. A kutyatartáshoz kapcsolódó jogi kötelezettségek ismeretének mértéke a kutyatartók önbevallása szerint (ötös fokozatú skálán: 5 – teljes mértékben ismeri, 1 – egyáltalán nem ismeri; n=505)

A tulajdonosok kiugró többsége ítélte úgy, hogy a kutyatartással kapcsolatos jogi kötelezettségeikkel teljes mértékben (46,5%) vagy inkább (33,8%) tisztában vannak. Kevesebb, mint 5%-uk vallja azt, hogy inkább nem (2,7%) vagy egyáltalán nem (1,7%) ismeri az ebtartást szabályozó jogi hátteret (**9.ábra**).

Kutyájuk szófogadóságának jellemzése során a tulajdonosok 34,6%-a választotta a „teljes mértékben engedelmes” és 32,5%-a az „inkább engedelmes” opciót, valamint 27,5% gondolja közepes mértékben engedelmesnek állatát. Úgy tűnik, önbevallás alapján ebben a kérdésben is leginkább pozitívan vélekednek a gazdák. A kutyatartók csupán 1 %-a gondolja úgy, hogy állata egyáltalán nem engedelmes. Az említett eredmények a **10. ábrán** láthatóak.

10. ÁBRA. *Kutyájuk engedelmességének megítélése a kutyatartók szerint (ötös fokozatú skálán: 5 – teljes mértékben engedelmes, 1 – egyáltalán nem engedelmes; n=505)*

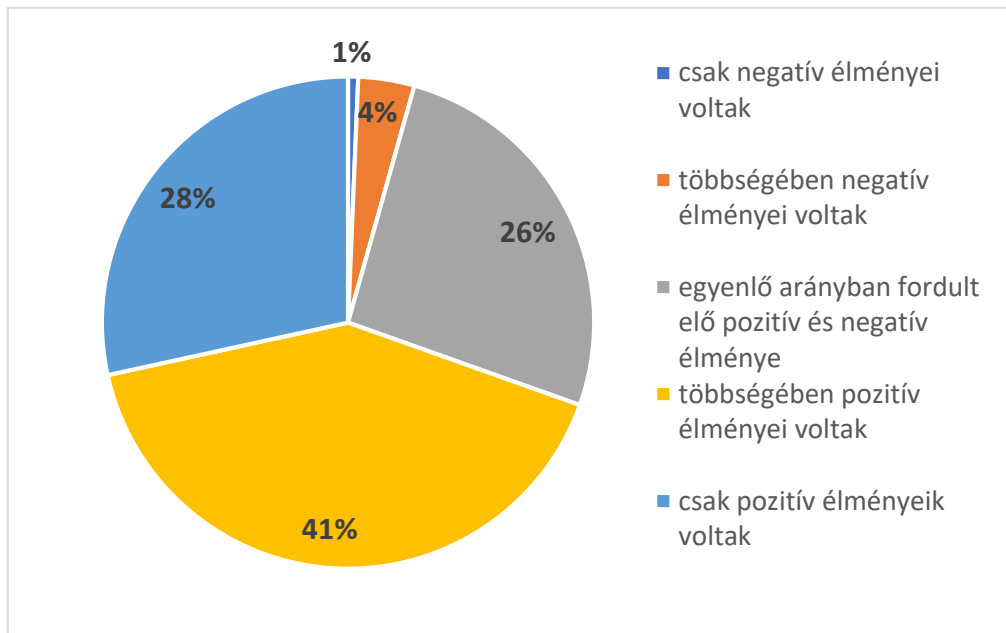

11. ÁBRA. *Kutyaképzés igénybevételének aránya a kutyatartók körében (n=505), százalékos megoszlásban*

Az engedelmesség megítélésének témaköréhez kapcsolódóan a kutatás azt is vizsgálta, hogy a kutyatartók igénybe vesznek-e valamilyen képzési formát állatuk nevelése során vagy esetleg tervezik-e a jövőben. Azt a tényt figyelembe véve, hogy a szófogadóság megítélése során a válaszok több, mint fele elégedettséget sugároz, a taníttatás kérdésére a válaszadók 84,7%-a nyilatkozta azt, hogy nem veszi igénybe sem kutyaiskola, sem kutyakiképző segítségét és nem is tervezi ezt. A képzési módok közül legtöbbször a kutyaiskola mellett döntenek (8,6%), míg a kiképzővel való egyéni tréninget kevesebben választják (2,9%). Az ebtartók azon csoportján belül, akik kutyájukat jelenleg nem részesítik semmilyen képzésben, mindössze 3,7%-ban vannak olyan tulajdonosok, akik a jövőben tervezik valamelyik módszer igénybevételével taníttatni állatukat (**11.ábra**).

A teljes felnőttkorú lakosságra vetítve vizsgáltuk a kutyatartással kapcsolatos élmények megítélését (n=1001). A megkérdezettek arról nyilatkoztak, hogy közvetlen környezetükben (családban, munkahelyen, lakóhelyen) saját vagy más tapasztalata alapján milyen arányban fordultak elő kutyatartással kapcsolatos pozitív és negatív élmények. A kapott válaszokat feldolgozva kiderült, hogy Magyarországon a kutyával rendelkezők 26%-a egyenlő arányban tapasztalja a kutyával való együttélés pozitív és negatív aspektusait. Legszámottevőbben azok vannak, akiknek többségében pozitív élményeik voltak (41%). A válaszadók több, mint negyede (28%) állítja, hogy a kutyatartással kapcsolatban csak pozitív élményeket tapasztalt.

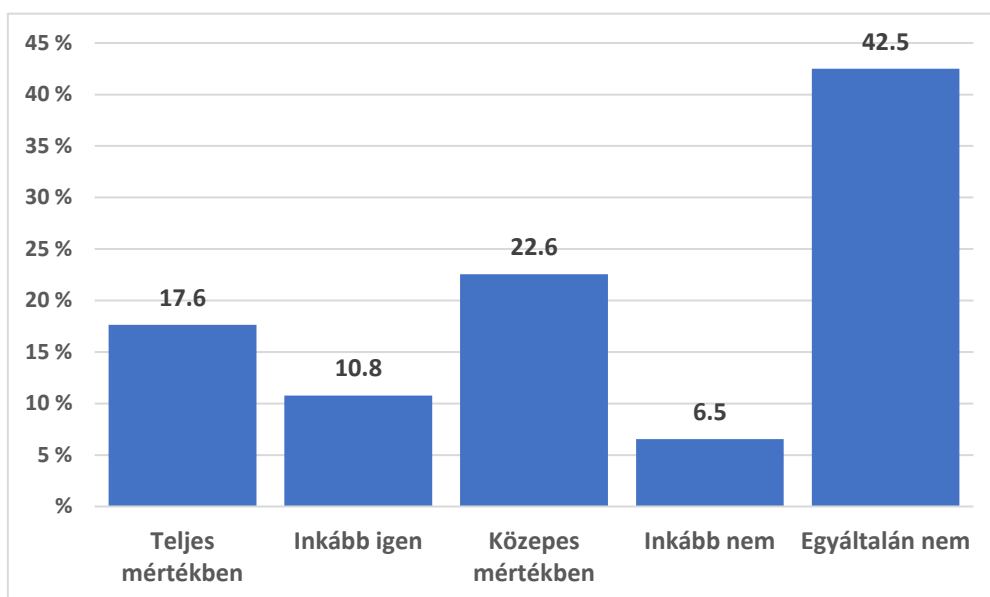
Elenyésző mennyiségben vannak a csak negatív tapasztalatokkal rendelkezők (1%) és azok, akik többségében negatív élményeket társítanak a kutyatartáshoz (4%).

12.ÁBRA. A kutyatartással kapcsolatos pozitív és negatív élmények arányának lakossági megítélése százalékos megoszlásban ($n=1001$)

4.3 *Eredmények a felelős állattartás egyes kérdéseinek lakossági megítéléséről*

A felmérésben a kutyatartási szokásokra irányuló kérdések mellett a felelős állattartás lakossági megítélését vizsgáló kérdések is szerepeltek. Az első arra volt hivatott rávilágítani, hogy mit gondolnak a magyar kutyatartók (n=505) arról, hogy hazánkban a kutyatartást egy kötelező tanfolyam (úgynevezett kutyajogosítvány) elvégzéséhez kellene kötni az állatjóllét javítása érdekében. Az egyetértés mértékét 5-fokozatú skálán kellett megjelölni.

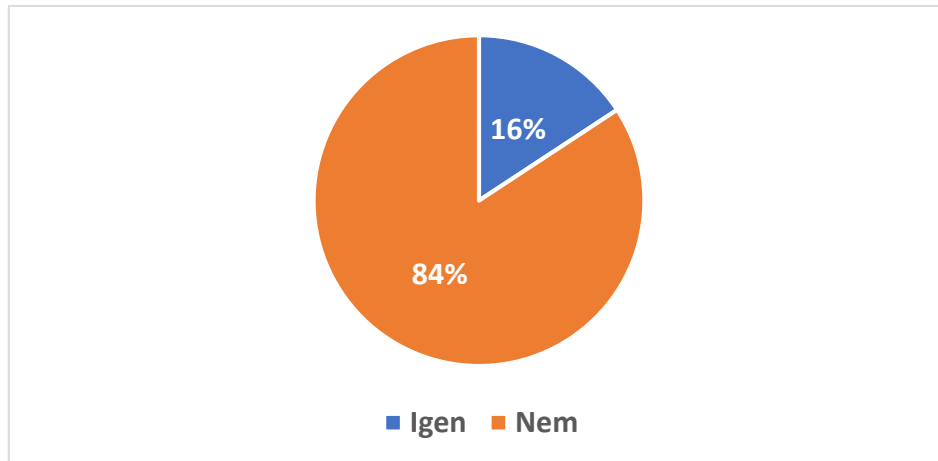
13.ÁBRA. *A kutyatartás kötelező feltételekhez kötésének megítélése a kutyatartók (n=505) körében ötös fokozatú skálán (5-Teljes mértékben egyetért; 1- Egyáltalán nem ért egyet)*

Az eredményeket grafikon segítségével százalékosan ábrázoltuk, ami a **13. ábrán** látható. A kutyatulajdonosok közül legtöbben (42,5 %) egyáltalán nem értenek egyet azzal, hogy Magyarországon a kötelező kutyajogosítványra szükség van. Összesen 28,4 % viszont teljes mértékben (17,6%), vagy inkább egyetért (10,8 %) ennek létjogosultságával. 22,6% értett egyet közepes mértékben.

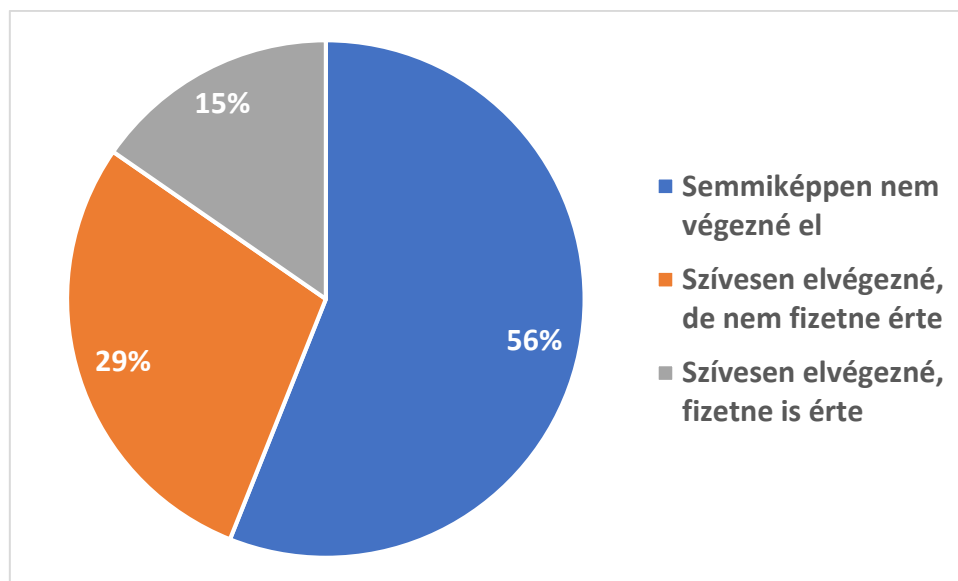
Ehhez a kérdéshez szorosan kapcsolódott a következő kettő, melyben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal nemrégiben indult kutyatartási alapismereteket oktató Gazdijogi programjáról formáltak véleményt a válaszadók (n=505). A felmérésből kiderült, hogy a kutyatartók döntő többsége (84%) nem hallott erről az újonnan induló képzésről, csupán 16%-uk felelt igennel. (**14.ábra**) A tanfolyam elvégzésére való hajlandóság felmérésének eredménye a következőképpen alakult 2021 nyarán: a kutyatartók több, mint fele (56%) semmiképpen nem végezné el a kutyatartási ismereteket oktató képzést (sem ingyen, sem díj

ellenében). Összesen 44% válaszolta, hogy szívesen elvégezné. Közülük nagyobb részben (29%) vannak azok, akik ezt csak térítésmentesen vállalnák és 15%-uk válaszolta, hogy akár fizetne is a részvételért (15.ábra).

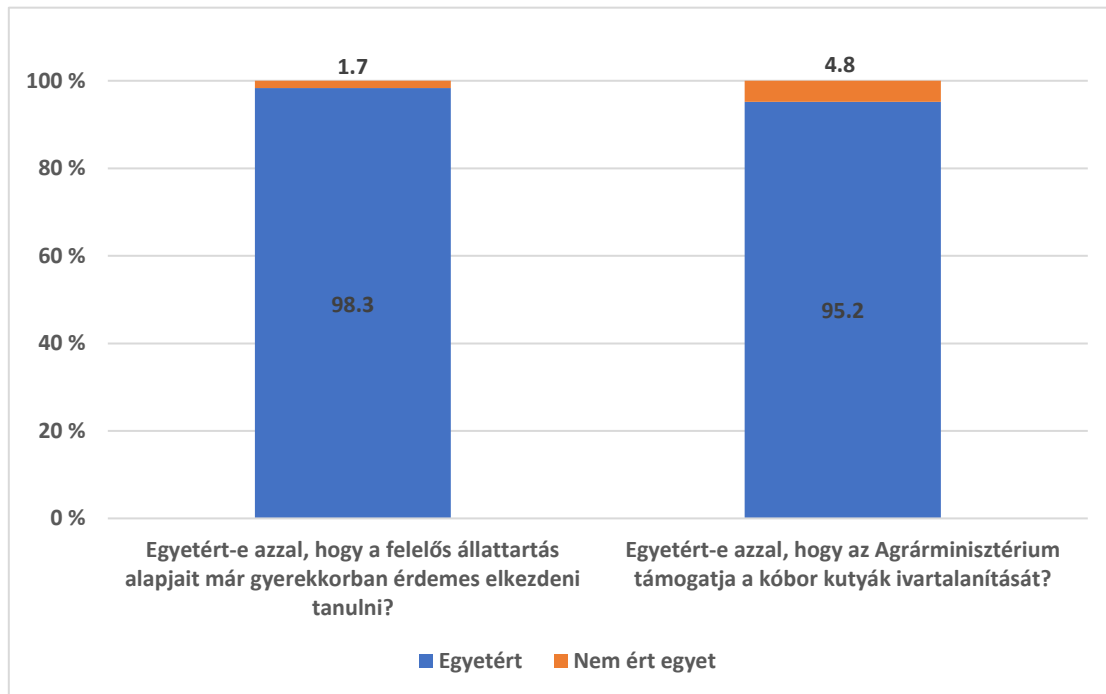
14.ÁBRA. A kutyatartók százalékos megoszlása aszerint, hogy hallottak-e már a Gazdijogi programról (n=505)

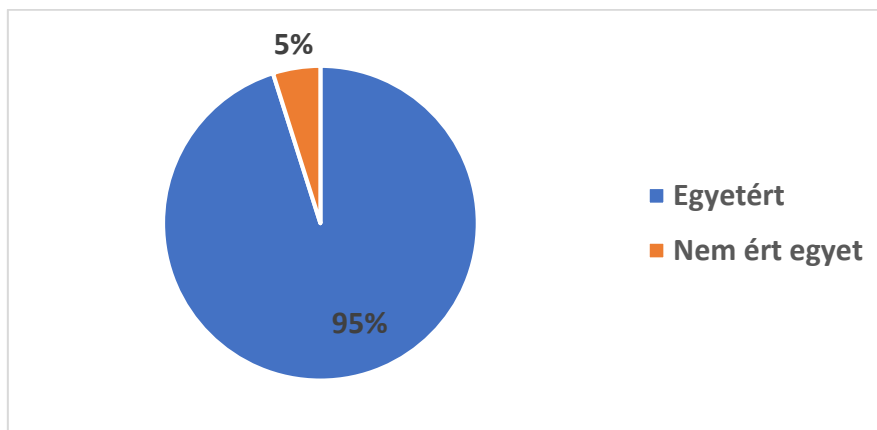
15. ÁBRA. A magyar kutyatartók hajlandósága a Gazdijogi program elvégzésére (n=505)

A felmérésből kiderült, hogy a magyar kutyatartók hasonlóképpen vélekednek néhány állatvédelmi témájú kérdéssel kapcsolatban. Túlnyomó többségük egyetért azzal, hogy a felelős állattartás alapvetéseit már gyermekkorban szükséges elsajátítani (98,3%), valamint a válaszadók 95%-a helyeselte azt is, hogy a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal általános iskolásoknak szóló országos oktatási programjába épüljenek be a felelős állattartással kapcsolatos legfontosabb alapismeretek. Emellett egyetértés mutatkozik abban is, hogy az

Agrárminisztérium támogassa-e az országos ivartalanítási akciót kóbor kutyák részére: 95,2%-ban adtak helyeslő választ erre a kérdésre. Az eredmények a **16. és 17. ábra** diagramjain láthatóak.

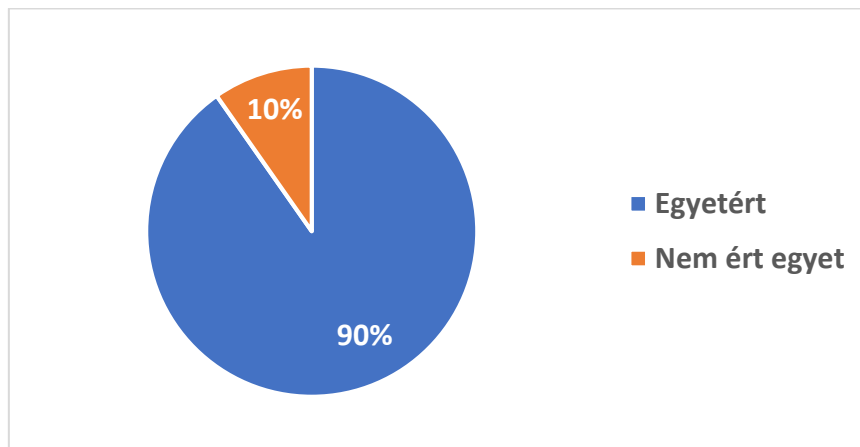
16. ÁBRA. A magyar kutyatartók véleménye a gyermekek állatvédelmi oktatásáról és az ivartalanítás állami támogatásáról (n=505).

17.ÁBRA. A kutyatartók véleménye a felelős állattartással kapcsolatos ismeretek általános iskolai tananyagba kerüléséről (n=505)

A felmérésben szereplő utolsó kérdés arra irányult, hogy a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal nyilvántartásba vegye-e azokat, akik üzletszerűen foglalkoznak kutyák szaporításával és kereskedelmével. A válaszadók egyetértésüket vagy annak ellenkezőjét fejezhették ki. A

18.ábra kördiagramján látható, hogy a megkérdezettek ebben a kérdésben is legnagyobb részt egyetértésüket fejezték ki (90%).

18.ÁBRA. *Az üzletszerűen kutyák szaporításával és kereskedelmével foglalkozók Nébih általi nyilvántartásba vételének megítélése a kutyatartók körében (n=505)*

5. Megvitatás

A kutatás egyik alapvető célkitűzése volt a kutyatartó háztartások arányának meghatározása, melyben jelentős emelkedés mutatkozik egy néhány évvel korábban készült lakossági felmérés adataihoz képest. Míg 2018-ban a háztartások több, mint harmadában tartottak kutyát [3], 2021 nyarán ez a háztartások feléről mondható el. Figyelembe véve, hogy a felmérés a koronavírus járvány idején készült, az emelkedésben feltételezhetően szerepet játszhat a karanténidőszakra jellemző megnövekedett állattartási kedv, melyről korábban több forrás is beszámolt [34, 35]. Más eredményeket közölt ezzel szemben egy újabb reprezentatív hazai felmérés, mely szerint a háztartások 30%-ában tartanak kutyát [7], ami sokkal inkább közelít a járványidőszakot megelőző arányhoz. A tanulmány szerzői az eltérő módszertanban és az adatfeldolgozás során használt korrekcióban látják az eredmények közötti különbségek okát, mely figyelemfelhívó lehet a jövőben végzett kutatások szempontjából. Emellett az is elképzelhető, hogy sokan lemondtak a pandémia alatt, impulzív döntés által magukhoz vett kutyákról, de szerepe lehet a járványidőszakot követő kedvezőtlen gazdasági helyzetnek is.

A kutatás során gyűjtött és a háztartások számát meghatározó 2021-es KSH adatok [36] ismeretében a gazdás kutyák száma hazánkban 2,8 millió feletti, a gazdátlan ebekkel együtt akár 3-3,5 millió is lehet a teljes kutyapopuláció.

A kutyatartók demográfiai összetételét tekintve néhány egyezőség mutatkozik a szakirodalmi adatokkal. [13, 19, 20] A kutyatartók között 2021 nyarán többségben vannak a nők, a

diplomások alulreprezentáltsága mellett kiemelkednek a középfokú végzettséggel rendelkezők, lakóhely tekintetében pedig a falvakban található a legtöbb kutyatartó. Végzettség és lakóhely szempontjából hasonló összetételt közölt a néhány évvel korábban készült hazai felmérés is[3]. A legújabb, 2022-es kutatás nem, kor és végzettség szempontjából nem talált jelentős eltérést, de az eredmények szerint a kutyatartás továbbra is a falvakban a leggyakoribb.[7]

A beszerzési források megoszlását tekintve a jelenlegi helyzet azt mutatja, hogy a kutyák nagyobb része sok esetben feltételezhetően szinte véletlenszerűen került gazdájához. Aggasztó az ajándékozás magas aránya, mely teljes mértékben mellőzi a saját döntéshozatalt. A pénzért vásárolt kutyák többsége úgy tűnik megbízható forrásból származik, azonban a tulajdonosok egy része vélhetően szaporítótól szerezte be kedvencét, mely semmiképpen sem ideális. Bár egy korábbi lakossági felmérés szerint a megkérdezettek egyenlő arányban tartották lehetségesnek a tenyésztőtől való vásárlást és az örökbefogadást [3], úgy tűnik a gyakorlat mást mutat: a felmérés szerint a menhelyről vagy gyepmesteri telepről örökbefogadott kutyák száma sajnos igencsak alacsony. Reményt keltő azonban egy újabb, leendő kutyatartók körében végzett felmérés eredménye, melyben a válaszadók túlnyomó többsége mindenképpen az örökbefogadást választaná.[6] A beszerzési módok megoszlása úgy tűnik 2022-ben sem változott jelentősen.[7]

Figyelemfelkeltő, hogy a tulajdonosok nagyobb arányban említenek külsőre utaló tulajdonságokat a kutyaválasztás során, míg a fajta vagy egyed valódi igényeit, személyiségét, viselkedésszerűségeit vagy a saját lehetőségeiket és életkörülményeiket, melyeknek kiemelkedő szerepe van a megfelelő kutya kiválasztásában jelentősen kevesebben vették figyelembe. Az önbevalláson alapuló kérdések tekintetében, mint a jogi kötelezettségek ismerete vagy kutyájuk engedelmissége, nagy magabiztosság mutatkozik a kutyatartók körében. Az eredmények értékelésénél azonban fontos figyelembe venni, hogy ilyen típusú kérdések esetén gyakran megfigyelhető, hogy a válaszok nem a saját véleményt vagy a valóságot tükrözik, hanem amit mások kedvezőnek láthatnak.[37] Mivel a gazdák többsége elégedett kutyája szófogadóságával, nem meglepő, hogy a válaszadók kiugró többsége nem kíván igénybe venni semmilyen képzési formát. A kutyatartást tervezők körében ehhez képest sokkal népszerűbbnek tűnik a képzés lehetősége.[6]

A felelős állattartással kapcsolatos kérdésekben, úgy tűnik többnyire nagy arányban egyetértenek a válaszadók. A felelős állattartással kapcsolatos ismeretek közoktatásba való beillesztése, a kóbor ebek ivartalanításának állami támogatása és a kutyák szaporításával, kereskedelmével foglalkozók hivatalos nyilvántartásba vétele kiemelkedően nagy

támogatottságot élvez a lakosság körében, melyet alátámasztanak a Magyarország Kormánya által szintén ebben az évben indított állatvédelmi nemzeti konzultáció eredményei is. A kötelező kutyajogosítvány bevezetését az ebtartók nagyobb része egyáltalán nem tartja szükségesnek. Nem kötelező jelleg esetén már többen mutatnak érdeklődést kutyatartási alapismereteket oktató tanfolyam elvégzésére, azonban a válaszadók több, mint fele semmilyen körülmények között nem venne részt ezen. Ezzel szemben a civil szervezetek és menhelyek vezetői, valamint a kutyatartást tervezők több, mint fele teljes mértékben egyetért azzal, hogy Magyarországon szükség lenne a kötelező kutyajogosítvány bevezetése által szigorítani az ebtartás feltételeit.[6]

6. Következtetések

A koronavírus járvány és az azt követő időszak világszerte tapasztalható társadalmi szintű változásokat idézett elő a társállattartás iránti érdeklődésben, valamint az állattartási szokásokban, mely hazánkban is megfigyelhető. A kutyatartó háztartások száma 2021 nyarán jelentős növekedést mutatott, a pandémiát követően azonban vélhetően többen lemondtak a magukhoz vett kutyákról. Mindenképpen elmondható, hogy a kutyatartó réteg hazánk lakosságának jelentős részét alkotja és figyelembe véve a gazdák egyre erősebb érzelmi kötődését kutyájukhoz, fontos társadalomformáló szerepük sem elhanyagolható. A felmérésből kiderül, hogy a kutyákhoz, kutyatartáshoz kötődő pozitív élmények lakossági szinten is nagy arányban jelennek meg, így joggal feltételezhető, hogy a társként tartott ebek népszerűsége a jövőben is növekedni fog. Ez pedig egyre inkább nagyobb igényt teremt kutyatartáshoz kötődő szolgáltatásokra, képzett szakemberekre, valamint további, akár más módszertanú kutatásokra is friss, hiteles adatok gyűjtése céljából.

A hazai kutyatartás jellemzőit bemutató eredmények egy része sajnos nem tükrözi a megfelelő mértékű tudatosság jelenlétét a gazdák körében. Úgy tűnik a kutyatartók sok esetben impulzív, nem megfelelően átgondolt döntés következtében jutottak kutyájukhoz vagy akár ennek teljes hiányában. Szintén problémákat vet fel, hogy a pénzért vásárolt kutyák több, mint harmada valószínűleg nem megbízható forrásból, szaporítótól származik. Az örökbefogadás alacsony aránya tekintve a menhelyek folyamatos küzdelmét a túlszűfoeltsággal és forráshiánnyal, nem túl kedvező a hazai állatvédelem helyzetére nézve. A gazdák jelentős részének nem volt lehetősége semmilyen szempontot figyelembe venni mielőtt hozzákerült volna kutyája, mely nem meglepő a „véletlenszerű” hozzájutások magas arányát tekintve. Ez viszont potenciális problémát jelenthet a kapcsolat alakulására, hiszen a lényeges választási szempontok

mérlegelésének hiánya a kutya és a gazda nem megfelelő kompatibilitását eredményezheti, mely a későbbiekben a kutyatartót nem várt kihívások elé állíthatja és súlyos esetben akár a kutyáról való lemondással is járhat. A felmérés arra is rávilágított, hogy az ebek kiválasztása során jellemzően inkább a külsőségek, a divat vagy mások véleménye meghatározó, így sajnos ebben is megmutatkozik a tudatos állattartói magatartás hiánya, mely súlyos állatvédelmi és állatjóléti problémákat okozhat. Úgy tűnik, a kutyatartók körében sokan nincsenek tisztában a felelős állattartás alapjaival, melyről hasonlóan vélekednek például a menhelyek vezetői is.

A gazdák többségének nem okoz problémát az állattartás során felmerülő költségek finanszírozása, de figyelembe véve a válaszok torzulásának lehetőségét, mindenképpen további kutatást igényelne, hogy az összeg, amit kutyájukra fordítanak valóban fedezi-e a megfelelő szükségleteket. A kutyatartáshoz kapcsolódó jogi kötelezettségek ismeretével és az engedelmesség megítélésével kapcsolatos válaszokból szintén nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, így a jövőben érdemes lenne más kérdésfeltevési módszereket is alkalmazni a valós helyzet részletes feltérképezése céljából.

Elgondolkodtató, hogy a felmérésben egyértelműen megmutatkozó kutyatartással kapcsolatos problémákat az ebtartók nagy része valószínűleg nem is látja negatívumnak és ez talán még inkább indokolttá teszi a lakosság megfelelő képzését a felelős állattartás alapjairól. Ennek a sürgető igényét pedig a témában készült más hazai kutatások is alátámasztják. Társadalmi szinten egyelőre úgy tűnik leginkább a gyermekek állatvédelemmel és felelős állattartói magatartással kapcsolatos edukációját tartják fontosnak, mely valóban rendszerszintű változást hozhat a jövőben. Figyelembe véve, hogy a gyermekkori állattartás hatására milyen nagy arányban válnak felnőttként is állattartókká, a felnövekvő generáció állatokkal kapcsolatos megfelelő szemléletmódja talán még inkább jelentősnek tűnik. Bizalomkeltő és az állam számára egyértelműen iránymutató a jelenlegi kutyatartó réteg egyes felelős állattartást érintő kérdésekről való vélekedése, valamint az emberek kutyákhoz fűződő egyre erőteljesebb érzelmi viszonya. Az állami szerepvállalás kiemelkedően fontos lehet a megfelelő kutyatartási gyakorlathoz való társadalmi vélekedés formálásában és a lakosság állatvédelem iránti fogékonyságának megteremtésében például a tudatos és felelősségteljes állattartói magatartást népszerűsítő kampányok és edukációs programok bevezetése által.

7. Összefoglalás

Jelen kutatást megelőzően hazánkban legutóbb 2018-ban készült reprezentatív, lakossági felmérés a kutyatartó háztartások számáról és az ebtartók demográfiai jellemzőiről, melyben vélhetően a koronavírus járvány hatására jelentős változás mutatkozik néhány évvel később. 2021 nyarán 1001 fős, reprezentatív mintán, kvantitatív módszertannal készült kérdőíves felmérés keretében kerültek meghatározásra a hazai kutyatartó réteg és az ebtartás legfontosabb jellemzői, valamint a lakosság vélekedése a felelős állattartás egyes kérdéseiről. Az eredményeket a témával kapcsolatos szakirodalmi adatok ismeretében vizsgálva képet kapunk a magyar kutyatartási gyakorlat problémáiról is.

A legjelentősebb változás a kutyatartó háztartások arányában mutatkozik, mely 2021 nyarán a háztartások 50,4%-át teszi ki, míg korábban ez a harmada volt. A legtöbben 1 kutyát tartanak (33,4%) és az ebtartók több, mint fele tart más háziállatot is. A magyar kutyatartók többsége nő és kiemelkednek a középfokú végzettséggel rendelkezők. A lakóhely típusát tekintve a kutyatartás továbbra is leginkább falvakban a leggyakoribb (39,3%), a területi megoszlást tekintve kiemelkedik Pest vármegye (14,3%) és a főváros (11,1%).

A kutyatartók jelentős része nem egy átgondolt döntési folyamatot követően jutott kedvencéhez, közülük sokan kapták ajándékba (22,1%) kutyájukat. A gazdák egy részére továbbra is jellemző, hogy törzskönyv nélkül vásárolnak ebet (10,7%), az örökbefogadott kutyák aránya pedig kifejezetten alacsony (14,5%). A kutya kiválasztása során legnagyobb arányban külsővel kapcsolatos tulajdonságokat vesznek figyelembe a tulajdonosok, emellett jellemzően kevesen vannak, akik az állat egyedi igényeit, viselkedését vagy saját életkörülményeiket is mérlegelik a döntés során. A kutyatartás költségei önbevallás alapján a gazdák több, mint háromnegyedének nem okoznak problémát és nagy arányú elégedettség mutatkozik a kutyák szófogadóságának megítélése kapcsán is.

A kötelező kutyajogosítvány bevezetésével a tulajdonosok nagy része (42,5%) egyáltalán nem ért egyet. A felelős állattartást érintő más kérdésekben azonban nagyfokú egyetértés mutatkozik, mint a gyermekek oktatásának fontossága (98,3%) vagy az állami támogatás szüksége a kóbor ebek ivartalanítási programjában (95,2%).

A kutatás eredményei egyértelműen rávilágítanak a hazai kutyatartás egyes hiányosságaira. Úgy tűnik, a tudatos és felelősségteljes állattartás alapjai sokak számára nem egyértelműek, így elengedhetetlen a lakosság képzése a témában, mely által a jövőben javulhat a kutyák és más társállatok jólléte és a hazai állatvédelem helyzete is.

Irodalomjegyzék

1. Vetter S, Veronika V, Ózsvári L (2022) Dog-keeping habits in Hungary during the COVID19 pandemic – Preliminary results of a 2021 national representative survey (A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19- világvilágjárványban -2021-es országos reprezentatív felmérés előzetes eredményei). Magyar Allatorvosok Lapja 3–12
2. Kar B, dr. Sántori Á (2006) Doktori disszertáció tézisei - Állatokhoz való viszony a társas-társadalmi kapcsolatok rendszerében
3. Cofidis Magyarország, Medián Közvélemény- és Piackutató Kft. (2018) Cofidis - Kutyaszemmel (2018) Országos reprezentatív felmérés
4. European Pet Food Industry (2020) FEDIAF Annual Report 2020
5. Komjáti SL, Ózsvári L, Vetter S (2023) Állattartási szokások és az állattartók motivációi Magyarországon. MÁL 145:211–221. <https://doi.org/10.56385/magyallorv.2023.04.211-221>
6. Egyetem Á, Jogi Á, Szabina T, Szilvia V, László Ó, Viktória S A kutyaválasztás szempontjai és a felelős állattartás a COVID-19- világvilágjárvány idején: felmérés leendő kutyatartók és állatvédelemmel foglalkozó civil szervezetek körében
7. Enik K Társállattartás Magyarországon 2022-es reprezentatív felmérés alapján⁷⁴
8. Kft WKH 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800028.tv>. Accessed 29 Oct 2023
9. Kft WKH 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000041.kor>. Accessed 29 Oct 2023
10. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (2018) Kutyakötelesség - Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz, 2. NÉBIH
11. Loraszkó G, Rácz B, Gerencsér F, Ózsvári L (2021) Az ügyészség tapasztalatai az állatkínzás vádjával indult bírósági eljárások során Magyarországon (The prosecutors' experiences on court cases with animal cruelty in Hungary). Magyar Allatorvosok Lapja 143:165-172.

12. Dumont G (1996) A Telephone Survey on Attitudes of Pet Owners and Non-Owners to Dogs and Cats in Belgian Cities. *Anthrozoös* 9:19–24. <https://doi.org/10.2752/089279396787001590>
13. Leslie BE, Meek AH, Kawash GF, McKeown DB (1994) An epidemiological investigation of pet ownership in Ontario. *Can Vet J* 35:218–222
14. RSA Insurance Group MT (2018) *The Future Of Pet Ownership* 2018. UK
15. Pongrácz P, Dobos P (2023) What is a companion animal? An ethological approach based on Tinbergen’s four questions. Critical review. *Applied Animal Behaviour Science* 267:106055. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2023.106055>
16. Sterneberg-van Der Maaten T, Turner D, Van Tilburg J, Vaarten J (2016) Benefits and Risks for People and Livestock of Keeping Companion Animals: Searching for a Healthy Balance. *Journal of Comparative Pathology* 155:S8–S17. <https://doi.org/10.1016/j.jcpa.2015.06.007>
17. Killeen C (1998) Loneliness: an epidemic in modern society. *Journal of Advanced Nursing* 28:762–770. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1998.00703.x>
18. MacDonald KJ, Willemsen G, Boomsma DI, Schermer JA (2020) Predicting Loneliness from Where and What People Do. *Social Sciences* 9:51. <https://doi.org/10.3390/socsci9040051>
19. Westgarth C, Heron J, Ness AR, Bundred P, Gaskell RM, Coyne KP, German AJ, McCune S, Dawson S (2010) Family Pet Ownership during Childhood: Findings from a UK Birth Cohort and Implications for Public Health Research. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 7:3704–3729. <https://doi.org/10.3390/ijerph7103704>
20. Demographic and contextual factors as moderators of the relationship between pet ownership and health. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/21642850.2021.1963254?needAccess=true>. Accessed 12 Nov 2023
21. Powell L, Chia D, McGreevy P, Podberscek AL, Edwards KM, Neilly B, Guastella AJ, Lee V, Stamatakis E (2018) Expectations for dog ownership: Perceived physical, mental and psychosocial health consequences among prospective adopters. *PLoS ONE* 13:e0200276. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0200276>

22. Holland KE (2019) Acquiring a Pet Dog: A Review of Factors Affecting the Decision-Making of Prospective Dog Owners. *Animals* 9:124. <https://doi.org/10.3390/ani9040124>
23. Serpell JA (1981) Childhood Pets and Their Influence on Adults' Attitudes. *Psychol Rep* 49:651–654. <https://doi.org/10.2466/pr0.1981.49.2.651>
24. Bennett PC, Rohlf VI (2007) Owner-companion dog interactions: Relationships between demographic variables, potentially problematic behaviours, training engagement and shared activities. *Applied Animal Behaviour Science* 102:65–84. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2006.03.009>
25. Bouma EMC, Vink LM, Dijkstra A (2020) Expectations Versus Reality: Long-Term Research on the Dog–Owner Relationship. *Animals* 10:772. <https://doi.org/10.3390/ani10050772>
26. Social-Cognitive Processes Before Dog Acquisition Associated with Future Relationship Satisfaction of Dog Owners and Canine Behavior Problems. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/08927936.2020.1799561?needAccess=true>. Accessed 16 Nov 2023
27. González-Ramírez M (2019) Compatibility between Humans and Their Dogs: Benefits for Both. *Animals* 9:674. <https://doi.org/10.3390/ani9090674>
28. Ghirlanda S, Acerbi A, Herzog H, Serpell JA (2013) Fashion vs. Function in Cultural Evolution: The Case of Dog Breed Popularity. *PLOS ONE* 8:e74770. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0074770>
29. Bognár Z, Kubinyi E (2023) The brachycephalic paradox: The relationship between attitudes, demography, personality, health awareness, and dog-human eye contact. *Applied Animal Behaviour Science* 264:105948. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2023.105948>
30. Packer RMA, O'Neill DG, Fletcher F, Farnworth MJ (2019) Great expectations, inconvenient truths, and the paradoxes of the dog-owner relationship for owners of brachycephalic dogs. *PLOS ONE* 14:e0219918. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0219918>
31. Kutsumi A, Nagasawa M, Ohta M, Ohtani N (2013) Importance of puppy training for future behavior of the dog. *J Vet Med Sci* 75:141–149. <https://doi.org/10.1292/jvms.12-0008>

32. Rohlf VI, Bennett PC, Toukhsati S, Coleman G (2010) Why Do Even Committed Dog Owners Fail to Comply with Some Responsible Ownership Practices? *Anthrozoös* 23:143–155. <https://doi.org/10.2752/175303710X12682332909972>
33. Philpotts, Dillon, Rooney (2019) Improving the Welfare of Companion Dogs—Is Owner Education the Solution? *Animals* 9:662. <https://doi.org/10.3390/ani9090662>
34. Morgan L, Protopopova A, Birkler RID, Itin-Shwartz B, Sutton GA, Gamliel A, Yakobson B, Raz T (2020) Human–dog relationships during the COVID-19 pandemic: booming dog adoption during social isolation. *Humanit Soc Sci Commun* 7:155. <https://doi.org/10.1057/s41599-020-00649-x>
35. Packer RMA, Brand CL, Belshaw Z, Pegram CL, Stevens KB, O’Neill DG (2021) Pandemic Puppies: Characterising Motivations and Behaviours of UK Owners Who Purchased Puppies during the 2020 COVID-19 Pandemic. *Animals* 11:2500. <https://doi.org/10.3390/ani11092500>
36. 14.1.1.2. Háztartások és személyek száma jövedelmi ötödök (kvintilisek) szerint. https://www.ksh.hu/stadat_files/jov/hu/jov0052.html. Accessed 18 Nov 2023
37. Holden RR, Passey J (2009) Social desirability. In: *Handbook of individual differences in social behavior*. The Guilford Press, New York, NY, US, pp 441–454

Köszönetnyilvánítás

A diplomamunkám alapját adó kutatás az Agrárminisztérium, a NÉBIH és az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Központja által kidolgozott „Gazdijogsi” program keretei között valósulhatott meg. Szeretném megköszönni témavezetőmnek, Dr. Vetter Szilviának a kutatásban és az erről szóló publikációban való részvételi lehetőséget, valamint a szakdolgozat elkészítéséhez adott a rengeteg segítséget és iránymutatást.

Emellett köszönettel tartozom a párom, barátaim és családom végtelen támogatásáért, amiből a munkám során mindig erőt meríthettem.